Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ,
БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 214 (17337) | 1986 оной сентябриин 17, среда | Сэн 3 мүн.

ГҮРЭНДЭ ОРООҺО ХУДАЛДАХА ДААБАРИ ГҮЙСЭД ДҮҮРГЭГДЭХЭ ЁҺОТОЙ

Энэ жэлдэ республикын ажахынууд гүрэндэ 50 мянган тонно орооһо худалдаха түсэбтэй. Тэрээн дээрэ үшөө 30 мянган тонно таряа худалдаха нэмэлтэ даабари үгтэнхэй.

Һүүлэй мэдээгээр, бэлэдхэлэй пунктнуудта хамта 26,3 мянган тонно таряан оруулагдаад, даабари 32,9 процентдэ хүргэгдөө. Хурамхаанай, Ивалгын, Кабанскын районуудай ажахынууд даабаряа амжалтатайгаар дүүргэнэ.

ТҮГЭСХЭХЫ ҮДЭРНҮҮД

ФОТОРЕПОРТАЖ

Энэ жэлэй хагсуу уларилтай эрхэ байдалда Харацайн совхозой таряан ажалай бригадынхид амяарлан хадагдаһан һүүлшын 500 гектарай, шэниисэ суглуулан сохижо байна. Баруун-Оёор, Лужок, Дархан гэжэ газарнуудай полиин гектар бүриһөө 17—18 центнер таряан хуряагдаба. Зональна гурим нэбтэрүүлжэ, эршэмтэй технологи хэрэглэһэн 298 гектар таряалангай ургаса гектарай дунда зэргээр 22 центнертэ хүрөө. СКД-5 болон СКД-6 түхэлэй комбайнуудые жолоододог Д. Далаев, В. Гуляев, А. Очиров, С. Ваганов болон бусад үдэрэйнгөө даабари 120—130 процент дүүргэнэ. Зүүн-Хуһалуурай, Харацайн тоогуудта шэнэ ургасын 11 мянга гаран центнер ешмээн, обёос, шэниисэ асарагдаад, сэбэрлэгдэнэ, хатаагдана.

Илангаяа бүтээсэтэй ажал Зүүн-Хуһалуурай , орооһоной тоогто ябуулагдана. Эндэ буулгагдаһан 6 мянга шахуу центнер таряа сэбэрлэлгэ хоёр халаанда эмхидхэгдэнэ. Үдэрынь ажахын 8 ажалшад, Зүүн-Сибириин технологическа институдай 22 студентнэр; харин тиихэдэ үдэшын 17 сагһаа һүниин 1 час болотор Үлэгшэн тосхоной эмхи зургаануудай, совхозой конторын 15—20 алба хаагшад, хүдэлмэрилэгшэд, мүн гэрэй эзэн эхэнэрнүүд, ажахын мэргэжэлтэд хүдэлдэг заншалтай. Олониитые эмхидхэхэ хүдэлмэриие арадай депутадуудай нютагай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет (түрүүлэгшэнь Б-Ц. С. Очиров) аша туһатайгаар ябуулна.

Таряанай тоогой олон тоото оньһон техникэ, хэрэгсэлнүүдые һайнаар хүдэлгэхэ талаар Гундүй Ринчинов, Валерий Буянтуев гэгшэд оролдоно. Эндэ түрүүшын үдэрһөө Чимита Цыденова, Сэсэгма Юмжапова, Лариса Тулонова гэгшэд һайшаалда хүртэмөөр ажаллажа байнхай. Эдир басагад нютагай дунда һургуули дүүргээд, түрэл ажахыдаа хүдэлхөөр үлөө юм.

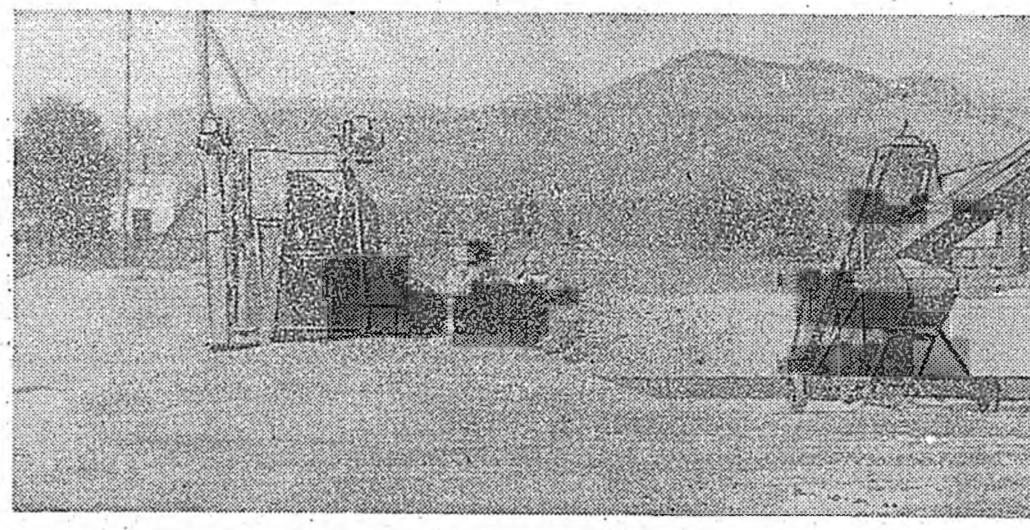
Харацайн совхозой таряашад район дотороо түрүүлэн хуряалгынгаа хүдэлмэри түгэсхэхэнь. Энэ ушар өөрын үндэһэ баримтатай. Ажахыда түрүүшынхиеэ таряа хадалгазөөлгын комплекс байгуулагдаад, таряан ажалай бригада ажахын тоосоондо оруулагдажа, хамтын подрядаар хүдэлөө бшуу. Совхозой дирекци, партком, профком таряашадтаа анхарал бодотоор хандуулжа, хүн бүхэнэй хүсэл оролдосо бадаруулха зохид байдал зохёогоо.

Захааминай районой гүрэнэй үрэһэнэй инспекциин түлөөлэгшэд тоогто ерэжэ, тусхай шэнэ оньһон түхеэрэлгөөр орооһо таряанай шиир нойтые, халуун, хүйтэниие, сэбэрлэгдэһэн шанарые саг болзортонь элирхэйлнэ.

Ш. БАКШЕЕВ,
манай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Слесарь В. Буянтуев. 2. Т. О. Мункоева, Д. Ц-Д. Гармаева. 3. Зүүн-Хуһалуурай тоог дээрэ.

Авторай фото.

Захааминай район.

ТҮЛЭГТӨӨ ОРОНХОЙ

Түнхэнэй районой «Сибиряк» колхозой хартаабха ; ургуулагшад эдэ үдэрнүүдтэ гүрэндэ хартаабха худалдаха түсэбөө бэелүүлбэ гэхэ гү, али 9200 центнер түмһэ тушааха һаа, тэрэнээ 10.523 центнертэ хүргэбэ. Энэ амжалтада ажахын Түхэреэнэй отделениин хартаабхашан, районой оло дахин чемпион болоһон А. И. Сороковиков, Еловско отделениһээ А. И. Попов гэгшэд хубитануудаа оруулаа.

Мүнөө район дотор хартаабха малтаха хүдэлмэри түлэг дундаа ябуулагдажа байна. Жэшээлхэдэ, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозойхид урдахи неделидэ «хоёрдохи хилээмэеэ» хуряажа захалаа һэн. Эдэнэр 100 гектар дээрэһээ 8 мянган центнер хартаабха малтаха даабаритай һаа, харин мүнөө 35 гектарай ургаса хуряажа, 2500 центнер түмһэ суглуулба. Эндэ ажахын дүршэлтэй механизаторнууд И. Д. Матуев, Л. Д. Шойбонов болон бусад шалгарна.

Саянай совхоздо энэ хүдэлмэри баһал үргэнөөр ябуулагдана. Тэдэнэр һүүлэй мэдээгээр 120 гектарай 60 гектарыень хуряаба. Охор-Шэбэрэй отделениин хартаабхашадай звеногойхид (бригадирынь В. Шаракшанов) һайнаар хүдэлнэ. Энэ коллектив 30 гектар дээрэһээ 2 мянган центнер түмһэ хуряажа амбаарлаба. Эдэнэр хартаабха хуряалгаяа эдэ үдэрнүүдтэ дүүргэхэнь.

В. ТУЛАЕВ.

МЯНГАН ЦЕНТНЕРЭЭР ҮЛҮҮЛБЭ

Бүри урданьшье эндэхи һаалишад һү ехээр абажа, ажахы, район соогоо түрүү һуурида нэгэнтэ бэшэ гарадаг алдар суугаа мүнөөшье алданагүй. Жэшээнь, энэ жэлэй 9 һарын туршада «Мир» колхозой фермэнүүд 10.104 центнер һү һааха түсэбөө бүри августын 27-до гэхэ гү, али болзорһоонь һара 4 хоногоор урид дүүргээ юм. Тиихэдэ сагаан эдеэ гүрэндэ худалдаха түсэбшье 102 процент дүүргэгдээ. Ажахын ветврач мэргэжэлтэй Александр Тамасурунович Айсуевай даадаг Харбасанай һаалиин фермын коллектив бүришье һайн үрэ дүн туйлаа гэжэ онсолон тэмдэглэмээр. Эндэхи малшад гурбан кварталда 4350 центнер һү һааха түсэбөө 112 процент дүүргээд, 4654 центнер һү гүрэндэ худалдаа. Худалдагдаһан һүнэй 78 процентнь нэгэдэхи сортоор, үдхэн гэжэ сэгнэгдэн абтаа юм.

Республика соогоо суутай болоһон, гурбан жэлдэ 3 мянгатанай зэргэдэ жагсажа, ябаһан республикын габьяата малшан алдартай, мүн Алдар Солын хоёр орденуудтай һаалишан Марта Данзановна Гармаева социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ ябаһан зандаа. Энэ һаалишан даалгагдаһан үнеэн бүриһөө 8 һарада 2300 килограмм һү һаажа, энэ жэлдэ баһал гурбан мянганай дабаае дабаха гүйсэд аргатай болонхой. Тэрээнтэй суг хамта ажалладаг һаалишад Дулма-Сурун Бадмаева, Галина Батуева гэгшэд тус тустаа 1840—1797 килограмм һү үнеэн бүриһөө һаагаа.

Энэ фермын амжалтын эхин юуб гэхэдэ, үнеэдээ һубайруулангүй тус бүриһөөнь тугал абадагһаа сэхэ дулдыдана. Саг болзортоо үрэжүүлэгдэһэн үнеэд лэ олон хоногоор һааргдангүй ябадаггүй, шэргэхэ сагтаа шэргээгдэнэ, эсэстээ һүшье ехэ үгэнэ ха юм. Олонхи үнеэдынь жэлдээ 10—11 һарада һаалгана.

Энэл ажахын Дээдэ-Бургалтайн һаалиин фермын үнинэй һаалишан, эхэ-герой Г. Золтуева мүн лэ жэлэй эхинһээ үнеэн бүриһөө 1877 килограмм һү һаажа, коллектив соогоо түрүүлжэ ябана.

Д. АЮШЕЕВ.

Зэдын район.

ҮРГЭЛЖЭЛҺӨӨР

Хурамхаанай районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой таряалан дээрэ эршэтэ ажал үдэрһөө үдэртэ үргэдэжэ байнхай. Ажахы доторoo дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ таряа хуряалга дээрэ нэгэдэхи тракторно-таряан ажалай бригадын механизаторнууд онсо шалгарна. Эдэнэр һүүлэй дүнгөөр, 1592 гектарай ургаса хуряажа, дүн хамта 17117 центнер орооһо суглуулжа абаба. Иигэжэ тус бригадын коллектив гүрэн түрэдөө түрүүшын 650 центнер алтан шаргал шэниисэ тушааба.

Бригадын түрүү механизаторнууд Даши Сангадариев, Бато Гомбожапов, Аюр Ламатханов гэгшэд табан хоногой дүнгөөр хододоо социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ гарана.

Поли дээрэһээ таряа шэрэлгэдэ автомашинын жолоошод Жаргал Раднаев, Валентин Лазарев болон бусад шалгаржа, үдэрэйнгөө нормые холо үлүүлнэ.

Таряа хуряалга эндэ үргэлжэлһөөр.

Г. БОРХОНОВ.

СОШОРДОМО ДОХЁО

ИИГЭЖЭ ҮРЭЖҮҮЛДЭГ ЮМ ААЛ?

Иимэ асуудалтайгаар Бэшүүрэй районой «Рассвет» колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ, мэргэжэлтэдтэ хандахаар байна. Энэ ажахын эхэ хонид мүнөө үедэ искусственна аргаар үрэжүүлэгдэнэ гэхын аргагүй. Жэшээ болгон хэлэхэдэ, совхозой дүй дүршэлөөр баян хонишодой нэгэн, энэ һалбарида аяар 27 жэлэй туршада хүдэлһэн К. М. Слепневой даадаг отарада хүрэхэдөө, урмаа хухараа һэмди. Юуб гэхэдэ, хонин ажалые һайн мэдэхэ болоһон Корней Максимович отарынгаа гурбадахяа түрэхэ эхэ хонидые августын хорёодоор үрэжүүлжэ эхилһэн аад, харин сентябриин арбанда, манай эндэ ябахада, эхэ хонидтоо ототой хони, бэдэрхэ хусануудаа табижархиһан адуулжа байба.

— Энэмнай юун гээшэб? Эхэ хонидоо үрэжүүлжэ дүүргэбэ гүт? — гэһэн асуудал ахалагша хонишондо табигдаба.

— Үгыл даа. Дүүрэхэл дүтэлжэ байна. 25 хоногой туршада үнгэргэхөөр хараалаа бэлэйбди,— гэжэ К. М. Слепнев тобшохоноор харюусаба.

— Теэд мүнөөдэр хэдыдэхи үдэртнай болобоб? Хэрбээ дүүргээгүй аад, хусануудтнай юундэ отара соогоо ябаха болоо юм? Эндэтнай хэды толгойб?

— Зай, тэрээгээр яахамнайб. Алдуу болоол юм аабза,—гэбэ.

Иимэ хөөрэлдөөн ахалагша хонишонтой бэлшээри дээрэнь һаяхан болоо һэн. Үнэеэнь хэлэхэдэ, эндэ энэ шухала хэрэгтэ һаналаа һулаар табяа гэхэдэ алдуугүй. Тэрэнэй отарын эхэ хонидые хонишон Дмитрий Трофимович Ткачев искусственна аргаар үрэжүүлхэ ёһотой байгаа. Энэ хүмнай үглөөгүүр ерээ һаа, хэһэн «нэрэтэй» болоод, үгыдэнь, ахалагша хонишон туһалагшатаяа хамта туранхайшаг хусануудаа отарынгаа хонин һүрэгтэ табидаг байһаниинь элирүүлэгдээ.

Зоотехническэ наукын заабариин ёһоор энэ харюусалгатай хүдэлмэриие 35—40 үдэрэй туршада үнгэргэхэдөө, үглөөгүүр илгаһан ототой хонидоо үдэртэ хоёр дахин (үглөөгүүр, үдэшэлэн) үрэжүүлхэ эрилтэ хонишодой урда табигдадаг шуу. Теэд эндэхи үнэн байдалыень харахада, эдэ бүгэдэ ямаршье эрилтэдэ харюусанагүй. Иигэжэ эндэхи хонишод, мэргэжэлтэд ажахынгаа баялигай нэгэн — хонин һүрэгые хүгжөөхэ хэрэгтэ иимэр хандажа байһандань ехэл голхормоор байба. Илангаяа КПСС-эй XXVII съездын, КПСС-эй ЦК-гай июниин (1985 он) Пленумэй һүүлээр ажалдаа эрид хубилалта хэхэ зон аад, хуушанайхяараа тэдэнэрэй хүдэлжэ ябаһандань гайхамаар байгаа һэн.

Ахалагша хонишоной мэдүүлһэнэй ёһоор отарын 570 толгой эхэ хонид хорёод үдэрэй хугасаа соо хуу үрэжүүлэгдээ гээшэнь, хайшаа юм? Ототой болоһон аад, үрэжүүлэгдээгүй эхэ хонид 14 үдэрэй үнгэрһэн хойно дахинаа ороондо ерэдэг. Эгээл энэ үеыень алдажа яашье болохогүй бшуу. Юуб гэхэдэ, тэдэниие тэрэ сагтань үрэжүүлжэ шадаагүй һаа, олон түл абажа шадахагүйш.

Иимэ байдалтай тус ажахын мэргэжэлтэдэй, хүтэлбэрилэгшэдэй эбсэшоод байһандань ехэл гэмшэмээр байна. Эдэ нүхэднай отара дээгүүрээ үсөөн ябана, хонишодой, техник-үрэжүүлэгшэдэй ажалыень шалганагүй, хүн зонтой хөөрэлдэнэгүй, хүдэлмэрэрнь һонирхоногүй.

Районой агропромышленна нэгэдэлэй мэргэжэлтэд эдэ дутагдалыень усадхаха талаар дары хэмжээ абаха, харюусалгата хүнүүдһээнь асууха ушартай.

Д. ДОНДОКОВ,
манай тусхай корр.

ТАСС
ШЭНЭ ҺОНИН

СССР—ИНДИ: «Ирсс» программа

«Ирсс» программада ...совет болон энэд... ...элдэй ээлжээтэ ...сентябриин 15-да ...космосто болобо. ...р табигдаһан со... ...элсээнэй ёһоор ...ай программаар ...совет ракета-но... ...ороной хэмэл ...гээд хараалаг-

...эндэхэг замбуули... ...холбоон хорёод ...амжалтатайгаар ...,—гээд Индиин ...комиссиин тү... ...У. Р. Рао онсолон тэмдэглэбэ. — Бидэ туршалгын хэмэл ододһоо эхилһэн байгаабди. Харин мүнөөдэр замбуулинай аппарадуудай туһаламжаар абтаһан мэдээсэл ороной экономикын элдэб һалбаринуудта, нэн түрүүн хүдөө ажахыда ба ой модоной ажахыда, хэлхеэ холбооной талаар үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Совет ракета-носителиин туһаламжаар «Ирсс» хэмэл одониие ниидхүүлгэ энэ шэглэлээр хэгдэхэ шэнэ алхам болохо байна. Мэдээсэлнүүдые газарта сэхэ дамжуулха хоёр оптико-механическа түхеэрэлгэнүүдээр замбуулинай энэ аппарат хангагданхай. Ажахын элдэб һалбаринуудай аша туһада, тэрэ тоодо ашагта малтамалнуудые бэдэрхын тулада тэрэ хэрэглэгдэхэ.

Инди Советскэ Союз хоёр замбуулинай дайдые амгалан зорилгоор хэрэглэхэ хамтын зорилготой юм, — гээд үгынгөө түгэсхэлдэ профессор У. Р. Рао хэлэбэ. — «Ирсс» проектын бэелүүлэгдэхэдэ, хоёр ороной арадуудай аша туһада туһа болохо байһаниинь сохом.

— «Ирссын» проект дээрэ амжалтатайгаар хүдэлнэбди гэжэ һананабди,— гээд академик А. Богомолов тэмдэглэбэ. — Аппаратура, хэмэл одон, ракета-носитель бэлдэгдэнэ, бидэнэршье, Москва шадарай «Медвежьи озера» пунктын мэргэжэлтэд бэлдэнэбди. Тэндэһээ эхин шатадань ниидэлгэ залан хүтэлбэрилэгдэхэ болоно. Энэдхэг ханинартаяа саг үргэлжэ харилсаа холбоотой байдагбди, үгэеэ ойлголсонобди — эдэ бүгэдэмнай бидэнэрэй урдаа табиһан зорилгонуудаа амжалтатайгаар шиидхэхэ эрхэ нүхэсэл болоно.

Техникэ болон аппаратура ниидэлгэдэ бэлдэхэ асуудалнууд, саашанхи харилсаа холбооной хараа замууд уулзалга дээрэ хаража үзэгдэһэн байна. Тобшолон хэлэбэл, «Коспас-Сарсат» системын хүдэлмэридэ хабаадаха хүсэлтэй байһан тухайгаа энэдхэг тала мэдүүлээ. Гэнэ усалда ороһон суднанууд болон самоледууд дээрэһээ тэрэнэй туһаламжаар хүнүүдэй ами наһан абарагданхай.

(ТАСС).

БАМ: ХУРДАДХАЛГЫН ЗАМААР

НЕРЮНГРИ (Яхадай АССР). БАМ-ай асуудалнуудаар СССР-эй Наукануудай академиин XIII нүүдэл сесси Нерюнгридэ боложо дүүрэбэ. Сибириин болон Алас-Дурна хизаарай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөлгые хурдадхалгада тэрэ зорюулагдаһан байна.

Якутскда, Алданда, Нерюнгридэ боложо үнгэрһэн сессидэ хабаадагшад Москвагай, Новосибирскын эрдэмтэдэй, зарим союзна министерствэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй, Яхадай партийна, ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй элидхэлнүүд болон мэдээсэлнүүдые шагнаа, трассын зарим участогуудаар ябаа, Урда-Яхадай территориальна үйлэдбэриин комплексын объектнүүдые хараа.

Нүүдэл сессиин дүнгүүдые согсолхо зуураа, БАМ-ай асуудалнуудаар СССР-эй Наукануудай академиин научна соведэй түрүүлэгшэ, академик А. Г. Аганбегян иигэжэ хэлэбэ:

— Ороной арадай бүхы ажахые үндэһөөрнь хубилган шэнэлхэ зорилгодо тааруугаар, БАМ-ай шэнэ участогуудай барилгын асуудалнуудта шэнэ ёһоор хандаха ёһотойбди. Эрдэм-техникын дэбжэлтэдэ, үндэр бүтээсэтэй шэнэ технологидо гол анхарал хандуулагдаха зэргэтэй. Мүнөө дээрээ Беркакит — Томмот — Якутск гэһэн шэнэ трасса дээрэ ехэ хубилалтанууд болоогүй гээд тэмдэглэхэ зэргэтэй болонобди. Эндэхи хүдэлмэриин эршэ БАМ-айхиһаа доогуур. Харин энэ ехэ барилгын онсо шухаг дүй дүршэлые хэрэглэн, хойто харгые түргөөр ба һайнаар бариха ёһотой байгаа.

Социально-соёлой болон ажаһуудалай объектнүүдые саг болзортонь бариха, аграрна бааза байгуулха гээшэ энэ регионие түргэнөөр ашаглан хэрэглэлгэдэ шухала үүргэ дүүргэхэ зэргэтэй гээд сесси дээрэ тэмдэглэгдэһэн байна. Эдэ асуудалнуудай шиидхэгдэбэл, Беркакит — Томмот — Якутск трассые хурданаар барилгын асуудал шиидхэгдэхэ болоно. Энээнэй тулада арга боломжонууд бии. Жэшээнь, түмэр замай оршондо апатидай баян уурхай бии. Тэрэниие ашаглан хэрэглэжэ эхилбэл, Сибириин болон Алас-Дурнын агропромуудые үнэтэй сэнтэй үтэгжүүлгээр элбэгээр хангаха арга олгохо, бусад регионуудай эдеэ хоолой программын асуудалнуудые шиидхэлгэдэ Яхад ехэ хубитаяа оруулха байгаа.

ЗУНАЙ САГ БОЛЮУЛХА ТУХАЙ

1986 оной сентябриин 28-да Советскэ Союзай бүхы газар дайда дээрэ зунай саг болюулагдаха гээд СССР-эй Ниитэ нэгэн сагай болон эталонно частотагай гүрэнэй комисси мэдээсэнэ.

1986 оной сентябриин 28-да 3 сагта часай стрелкэ 1 час хойшоо болгогдожо, зунай саг болюулагдаха.

(ТАСС).

XII ТАБАН ЖЭЛ: ЭРШЭ, ШАНАР, ДЭЛИСЭ

ҺҮН ЕХЭЭР ҺААГДАХАЛ БАЙХА

Манай Хоринн районой ажахынуудай һү һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд август һарын туршада урдынхида орходоо яһала һайнаар, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаба гээшэ. Тэдэнэй хүсөөр һаагдаһан һүн 6573 центнерһээ тоһоной заводто тушаагдаба. Энэнь, нёдондоноһоо мүнөө сасуулбал, ахар 1450,6 центнерээр дээшэ болоно. Тушаагдаһан һүнэй 95 процент нэгэдэхи сортоор абтаа.

Һаалиин фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дундаһаа эгээл эрхим дүнгүүдые Үдын совхозой һаалишад туйлаба.

Коммунист, профсоюзай организацийн эдэбхитэн Х. Ц. Митупов ахалагшатай Бурүүн-Хасуурайн фермын коллективэй гэшүүд үнгэрэгшэ һарын туршада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 283 килограмм һү һаажа, хамтадаа 706 центнер саган эдеэ абажа, районой фермэнүүдэй хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлбэ.

Тус коллективтэ КПСС-эй райкомой, арадай депутадуудай районо Советэй гүйсэдкомой, ВЛКСМ-эй райком болон районой агропромышленна комплексын дамжуулгын Улаан туг дипломтойгоор, мүнгэн шангтайгаар барюулагдаба.

Мүн энэ коллектива «Шэнэ Үдэ» газетын Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэһэн, тэрэ нэрэ хүндын түлөө совхозой түб һууринда Алдар солын Улаан туг үргэгдэһэн байна юм.

Тиихэдэ Үдын совхозой Баян-Голой фермэ жэлэй эхинһээ ажалай эрхим амжалтатайгаар хүдэлжэ байна. Август һарын дүнгүүдээр хоёрдохи һуурида гаража, дамжуулгын Улаан вымпел болон мүнгэн шанда хүртөө.

Тэндэхи һаалишад һарын туршада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 275 килограмм һү һааба. Энэнь үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 42 килограммаар дээшэ болоно.

Фермын түрүү һаалишан, республикын гурбан мянгатанай клубай гэшүүн, ажалай ветеран, коммунис ажалай түлөө хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадагша Гармажап Базаровна Жимбеева наймэн һарын хүдэлмэриин дүнгөөр үнеэн бүриһөө 2397 килограмм һү һаагаад, районой дотор дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүү зэргэдэ ябажа байна.

Тэрэ ганса август һара соо дааажа байһан бүлэг үнеэдэйнгээ толгой бүриһөө 456 килограмм һү һааба бэшэ.

Тиихэдэ тус фермын бэрхэ һаалишад Цырен-Ханда Юндунова, Юлия Гончикова, Альфия Мухамедзянова баһал һайнаар ажаллана. Тэдэнэр тус тудтаа үнеэн бүриһөө 2294, 2270, 2251 килограмм һү һаагаад байна.

Энэ фермэ дээрэ партиина болон профсоюзай бүлэгүүд бии юм. Тэдэнэр һаалишадай дунда социалис мүрысөө эмхидхэлгэдэ, үйлэдбэриин жааг журам бэхижүүлэлгэдэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлэлгэдэ, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэдэ анхаралаа хандуулна.

Бүлэгэй гэшүүд мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолон гаргалгада хабаадалсахадаа, дайралдаһан дутагдалнуудые усадхаха хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, һамжаа дурадхалнуудаа оруулдаг юм.

Тиин энэ зунай август һарын туршада шатама халуун, ган гасуур сэг болоод, бэлшээриин муудаад байхада, сэг соонь хэмжээнүүдые абхуулһан, тэжээлэй кухнине хүсэн ногоон тэжээлээр малаа хангаха арга олоод шадаһан байһан. Тиигэжэ һү һаалгаа заахашье доошоонь оруулаагүй. Харин урда жэлнүүдтэйхидэ орходоо, улам дээшэлүүлһэн юм. Мүнөө сүүдэх соо үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 8—9 килограмм һүн һаагдана.

Баян-Голой фермын һаалишад энэ янзаара амжалтаа сашадань арьбадхаха, үндэр бүтээсэтэйгээр ажаллаха зорилго табина. Тиин фермэ дээрэ һайн дүнгүүдые туйлажа, республикын гурбан мянгатанай клубай гэшүүдэй тоо олошоруулхаа гэжэ һанагдана.

Манай районой Хурбын совхозой һаалиин фермэнүүдэй коллективүүд зунай һарануудай туршада элбэг ехээр һү һааха гэһэн республикын түрүү ажахынуудай үүсхэлые халуулаар дэмжээд байхадаа, үнеэн бүриһөө 900 килограммһаа бага бэшые абахабди гэжэ найдуулаа бэлэй.

Тус ажахын Могойн, Тэгэдын фермэнүүдэй һаалишад социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсон, хэлэһэн үгэдөө хүрэжэ ябана. Эндэхи түрүүшүүлэй эхин манлайда Могойхоо Наташа Дашабылова, Любовь Ихиритова, Татьяна Иванова, Тэгдэнэ Маргарита Горштейн, Дыжит Дабаева ябана.

Гэхэтэй хамта зарим ажахынуудай һү һаалиин фермэнүүдэй коллективүүдтэ бии байгаа арга боломжонуудаа хүсэд хэрэглэнэгүй. Газаа дулаан байһаар, бэлшээри хангалтатай, ургамал ногоон зандаа байха сэг дүүрээл даа. Эрэ үглөөгүүр, үдэшэлэн орой болотор малаа бэлшээхэһээ гадуур, ногоон тэжээл үнеэдтэ дутамаг бэшээр үгэхэ хэрэгтэй. Мүн фермэ бүхэнэй дэргэдэхи тэжээлэй кухнинуудые гүйсэд хүсэн соонь ашаглажа, шанаржуулһан тэжээлээр малаа эдеэлүүлхэ хэрэгтэй.

«Георгиевский» совхозой түб һууриндахи, мүн Ашангын, Ангагай совхозой Булдамай, Онинборскын һаалиин фермэнүүдэй коллективүүдтэ арга боломжоноо хүсэд хэрэглэнэгүй. Эндэхи тэжээлэй цехүүд хүдэлжэ эхилээдүй байһаар.

Гадна һаалишадай хоорондо дэлгэрһэн мүрысөө эмхидхэн ябуулха хэрэгтэ дурсагдаһан ажахынуудай профсоюзай комитедүүд үшөөл һуларшаар анхаралаа хандуулна. Эндэ дүнгүүдые түргэн сагай туршада усадхаха, ажалай журам бэхижүүлхэ, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлхэ талаар зохёон эмхидхэлэй хүдэлмэри абтанагүй.

Мүнөө манай районой совхозуудай фермэнүүдэй коллективүүд үбэлжэлгэдэ байрануудта хүрэжэ ерээ, зунай үедэ туйлаһан амжалтануудаа арьбадхаха, ажалай журам бэхижүүлхэ, түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлжэ, бүтээсэтэйгээр Агууехэ Октябриин 69 жэлэй ойн баярые угтахын түлөө тэмсэхэ байна. Тиихэ зуураа адууһа малайнгаа үбэлжэлгэдэ байрануудые заһабарилжа, тэжээлэй кухнинуудые хүдэлгэн, эрхим шанартай тэжээлээр хангаха, эрхэ жэлэй үбэлжэлгын хаһые гаргахаар хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулна.

Р. ЦЫРЕНЖАПОВ,
агропромышленна комплексын профсоюзай Хорин райкомой харюусалгата секретарь.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМАЙ

УКАЗ

СССР-эй ДЭЭДЭ БОЛОН ДУНДА ТУСХАЙ ... МИНИСТЕРСТВЫН ДЭЭДЭ БОЛОН ДУНДА ... САЛАЙ ЗУРГААНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Арадай ажахыда мэргэжэлтэдые бэлдэхэ ... гэдэхи табан жэлэй даабаринуудые бэелүүлгэдэ ... амжалтануудайнь түлөө шагнаха:

Буряадай АССР-һээ

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕН...

Шойнжуров Цырендаши Базаровичые—З... нологическа институдай кафедрые даагша, ...

«АЖАЛАЙ ШЭН ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» ...

Думнов Василий Семеновичые—Зүүн Сиб... ческа институдай кафедрые даагша, доцент.

Дырхеев Павел Степановичые—Зүүн Сиб... ческа институдай доцент.

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» ...

Олефирова Алла Павловнае—Зүүн Сибири... ка институдай доцент.

СССР-эй Верховно Советэй ... Түрүүлэгшэ ...

СССР-эй Верховно Советэй ... Секретарь Т. Ме...

Москва, Кремль.
1986 оной августын 20.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМАЙ

УКАЗ

АВТОМОБИЛЬНА ТРАНСПОРТЫН БА ХА... НЭГЭДЭЛНҮҮДЭЙ, ПРЕДПРИЯТИНУУДАЙ ... ЗУРГААНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭДЫЕ, ИН... ЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЫЕ БА АЛБА... СССР-эй ОРДЕН, МЕДАЛЬНУУДААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринууд... лис уялгануудые бэелүүлгэдэ туйлаһан ... түлөө шагнаха:

Буряадай АССР-һээ

АЖАЛАЙ УЛААН ТУГАЙ ОРДЕН...

Глазунов Владимир Григорьевичые — Улаан-Үдын ашаа шэрэлгын автотранспортна 2-дохи предприятиин автомобилиин жолоошон.

Рогожин П... —Улаан-Үдын автотранспорт... приятиин слес... гадир.

АРАДУУДАЙ ХАНИ БАРИСААНАЙ ОРДЕН...

Шаманов Валерий Васильевичые — Улаан-Үдэ хотын 1268-дахи автоколо... лиин жолоошон.

«ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ТЭМДЭГ» ОРДЕНО...

Клементьев Георгий Елизаровичые — Улаан-Үдын ашаа шэрэлгын автотранспортна 1-дэхи предприятиин автомобилиин жолоошон.

Орлов Иннокентий Григорьевичые — Улаан-Үдын ашаа шэрэлгын ав... дахи предпри...

Ульихин В... чые — Улаан-Ү... ска автотранс... предприятиин ... жолоошодой ...

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН II ШАТЫН ...

Качин Алексей Васильевичые — Улаан-Үдын ашаа шэрэлгын автотранспортна 1-дэхи предприятиин автомобилиин жолоошон.

Карпов Вас... — Улаан-Үдын автотранспорт... приятиин жо... гадир.

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН III ШАТЫН ...

Жебит Николай Ивановичые — Улаан-Үдэ хотын 1268-дахи автоколоннын автомобилиин жолоошон.

Назаров Владимир Васильевичые — Улаан-Үдын пассажирска автотранспортна 1-дэхи предприятиин слесарь.

Рыбаков Юрий Владимировичые — Улаан... рэлгын автотр... предприятиин ... жолоошон.

Торгашин Р... вичые — Улаан... жирска автотр... хи предприяти... жолоошодой б...

«АЖАЛАЙ ШЭН ГАБЬЯАГАЙ ТҮЛӨӨ» ...

Булытов Бальжинима Батуевичые — Улаан-Үдын пассажирска автотранспортна 1-дэхи предприятиин автомобилиин жолоошон.

Козулин Иван Васильевичые — Баргажанай автотранспортна предприятиин автомобилиин жолоошон.

Леонов Ки... чые — Улаан-Ү... ска автотранс... предприятиин ... жолоошодой ...

Нечаев Влад... вовичые — Улаан... 1268-дахи авто... томобилиин ...

«АЖАЛДАА ШАЛГАРҺАНАЙ ТҮЛӨӨ» МЕ...

Ананин Петр Михайловичые — Каменскын автотранспортна предприятиин автомобилиин жолоошон.

Батранин Василий Ивановичые — Улаан-Үдэ хотын 1268-дахи автоколоннын автомобилиин жолоошон.

Гусляков Николай Георгиевичые—Улаан-Үдын ашаа шэрэлгын автотранспортна 1-дэхи предприятиин начальнигай орлогшо.

Заиграев Иван Филимоновичые — Улаан-Үдын пассажирска автотранспортна 3-дахи предприятиин жолоошон.

Калачева М... нае — Улаан-Үд... гын автотранс... предприятиин ... мист.

Николаев Гр... — территориальн... тотранс» нэгэ... начальник.

Щербаков И... чые — Улаан-Үд... рэлгын автотр... хи предприяти... чальник.

СССР-эй Верховно Советэй ... Түрүүлэгшэ А...

СССР-эй Верховно Советэй ... Секретарь Т. МЕНЬ...

Москва, Кремль.
1986 оной августын 14.

ЗУЛГЫ ҺАЙХАН ЦАРАМДА...

Зураглал

ҺҮНИНДӨӨ ороһон бороодо угаагдаһандал һанагдаһан ойн хушууе һэтэ сохин гараһан харгыгаар табилуулһаар ябатарнай, набтархан гүбээнүүдэй хоорондуур зурын нэмжыһэн зулгы һайхан тала зэнхэгэд гэн үзэгдөөд, хоёр бүлэг боложо хубааргаһан гэрнүүд, үхэр малай һарабша, сарайнууд харагдаба.

— Царам гэжэ газар даа. Һү һаалиимнай хоёр фермэ (бултадаа дүрбэн юм) эндэ байрланхай,— гэжэ Сэлэнгын районой XX партсъездын нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь Пётр Цырендашиевич Хайдапов энэ һайхан талые бодолгото болон хаража аалиханаар дуугарба.

Наранай яһала дээрэ гарабашье, һаалишад булта шахуу амаржа байба. Наранай үшөө гараадүйдэ бодожо, үнеэдээ һаагаад, баян бэлшээридэ гаргаһан тэдэнэр зүб ааб даа. Гэбэшье Пётр Цырендашиевичай зааһан хэрэлсы дээрэ гаража ябахадамни, урдаһаамни арбаад наһанайород басагахан гаража ерээд, «мама гэртээ. Бодонхой.» — гэжэ минии асуудалда харюусаба.

Мария Тимофеевна Сосова тоһоной заводто кочегараар ажаллажа, хүдэлмэриингөө намтар эхилһэн юм. Удаань гахайн фермэ дээрэ хүдэлжэ, адууһанай хойноһоо харууһалха гээшэ хайшаа байдаг юм гэжэ яһалал мэдэхэ болоо юм аабза. 1978 ондо Мария Тимофеевна һаалишанаар хүдэлдэг болобо. Өөрөө талаантай хүн байгааб гэжэ тоолодог. Юуб гэхэдэ, түрүү фермэ дээрэ хүдэлдэг болоо ха юм. Гадна эндэнь дүй дүршэлөөр баян, ажалдаа эрхим амжалтануудые туйладаг һаалишад олон байжа, Мария Сосовагай дүршэхэдэ, дадахада горитой нүлөө үзүүлээ.

Энэ арбаад жэл соо Мария Тимофеевна болон тэрэнэй үетэн һаалишад «Шэнэ фермын» урдаа хараха хүсэниинь болонхой гээшэ. Коллективэй гол, дэбжүүлхы хүсэниинь болоһон хадаа эрхимээр ажаллахал хэрэгтэй һааб даа. Мүнөө болоходо, Мария болон бэшэ ханинарынь энэ харюусалгата уялгаяа жэншэдгүй дүүргэнэ гэжэ хэлэхэдэ багаханшье алдуу гарахагүй. Юуб гэхэдэ, фермын туйлаһан эрхим амжалтануудта эдэнэрэй оруулһан хубита горитой ха юм. Мүнөөшье КПСС-эй горкомой, арадай депутадуудай райсоведэй гүйсэдкомой, ВЛКСМ-эй горкомой, колхозой правлениин, парткомой, профкомой болон комсомолой комитедэй дамжуулгын Улаан тугууд фермын улаан булан соо хадагалаатай байна.

— Үнеэдээ үдэрэй гурба дахин һаанабди. Тэдэнээ бэлшээхэһээ гадна һаажа байхадаа, концентрат болон дабһа бүлеэн уһантай худхажа уулганабди. Һаалишаднай бултадаа дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абанхай. Бултадаа тэдэнээ амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Зунай зулгы һайхан хаһые шадаал һаа һайнаар, ашаг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхые оролдонобди,— гэжэ Мария Тимофеевна хөөрэнэ.

Ахалагша һаалишан Сосовагай бүлэг соо хорин нэгэн үнеэд бии юм. Тэдэнь бултадаа шахуу залуу мал. Мүнөө хэрдохиёо тугаллажа байна бшуу. 1300 килограмм һү үнеэн бүриһөө зунай үедэ һааха уялга абанхай байбашье, 1600—1700 килограмм һү һааха һанаатай. Тугалнуудыешье баһал олоор абаха хараа болтой.

— «Герэ», «Красуля», «Гита», «Зита» гэжэ нэрлэгдэһэн үнеэдни минии эгээл дуратайнуудни юм. Малшье һаа, хүнэй хайшаагаар хандаһаниие ойлгодог лэ гээшэ. Шэрүүнээр бадашаа, угзараа, наншаа һаа, бүхы һүыень һаажа шадахагүйш. Гадна үнеэн бүхэндэ өөрын, онсо хандаса хэрэгтэй гэжэ адаглагшаб. Нэгэндэнь һаажа байхадаа дуу дуулахаш, нүгөөдэдэнь элдэб энхэрэлтэй үгэнүүдые хэлэхэш, нүгөө заримандань ямар нэгэ эдихэ юумэ багаханааршье һаань, амандань хэхэ хэрэгтэй байдаг, үгы һаа, эрхэлүүлжэ, эльбэжэ байгаад һаахашье ушартай бологдогшо. Юрэдөө, манай хүнгэн бэшэ ажалай нюусанууд иимэрхүү түрүүн абаад харахада жэжэ бсжо юумэнһээ бүридэдэг хаш гээдшье һанагшаб,— гэжэ дуугараад, Мария Тимофеевна бодолгото болон, абяагүй болошобо.

— Нёдондо хэр зэргэ ажаллажа гарабат? Гурбан мянгатанай клубай гэшүүн болоо гэлсэбэ һэн гү?— гэжэ абяагүй байдалай дан унжагайрхадань асуубаб.

— Тиигээб. Улаан-Үдэдэ тэрэ гурбан мянгатанай клубай гэшүүдэй уулзалгада хабаадажа ерээ һэм. Һонирхолтой байгаа. Аргагүй ехэ һү һаажа шададаг зоноор хөөрэлдэжэ һуухадаа, өөртөө туһатай юумэ абажал байна ха юмши. Нёдондо үнеэн бүриһөө 3076 килограмм һү һаагааб, 25 тугал абажа, тугалшадта тушаагааб. Мүнөө эдэ дүнгүүдээ улам арьбадхаха зорилготой ажалланаб,— гэжэ һаалишан хөөрөө һэн.

Нэгэдэхи классай малшан Мария Тимофеевна Сосова мүнөө үдэрэй 10—12 килограмм һү үнеэн бүриһөө һаана. Энэ хэбэрээрээ ябаа һаа, абаһан уялгануудаа дүүргэхэ, хажуудань ажаллажа байһан зондо үльгэр жэшээ харуулжа, коллективэйнгээ амжалтатай ажал шэрээлсэхэ аргатайшье, эрмэлзэлтэйшье хүн — Мария Сосова болоно.

— Һайнаар ажаллахадаа, хүндэ, хайрада хүртэнэбди. Гэр бүлэдөө материальна һайн байдал ханганабди. Би мүнөө 270—370 түхэриг абадагби. Һайн салин аабза? Харин хэдэн жэлэй саана энэл мүнгэмнай бидэнэртэ ямар хүндөөр абтадаг байгаа гээшэб? Мүнөө ондоо байдалтайбди. Гол ажалнай яһалал оньһожоруулагдаа ха юм. Бүхы асуудалнууд шиидхэгдээ гэнэгүйб. Шиидхэгдээгүй юумэн бии. Теэд жэл бүри байдалай һайжаржал байхын тулада бүхы юумэ хэдэг байха хэрэгтэй гэхэ байнабди,— гэжэ Мария Сосова онсолоо бэлэй.

Нарин, ута бэетэй энэ эхэнэр табан үхибүүтэй. Нүхэрынь үүлтэртэ мал харууһалдаг комплексдо механигаар ажаллана.

— Гомдохо юумэн үгыл даа. Ажабайдалнай зүн соогоол ябана. Аша басагатай болонхойб. Мэнэ мэнэ хоёрдохиинь гараһан тухай дуулгахаяа байһан байха. Эхэ, эсэгэмни энэ газар дээрэ ажаллаа. Аха, дүүнэрни ажаллана. Иигээд лэ наһаяа дүүргэхэ заяатай зон гээшэлди даа,— гэжэ Мария Тимофеевна Сосова тараха дээрээ хэлээ һэн.

Бидэнэрэй ябахаяа түхеэржэ байхадамнай фермэ дээрэ хоёрдохи һаам эхилжэ, сүлөөтэйшье зон харагдахаяа болибо. Харин Царамай зулгы һайхан талаар нарата үдэрэй талаан дэлгэрэн байгаа бэлэй.

Ц. БАЛДАНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: гурбан мянгатанай клубай гэшүүн Мария Тимофеевна Сосова үнеэдээ һаахаяа ошожо ябана.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

УЛААН-ҮДЫН ЛВРЗ-дэ

БҮРИ МҮҺЭН ДЭМЖЭГДЭЭ

Жэлэй туршада 4 үдэр социально-соёлой, ажаһуудалай объектнүүдэй барилга дээрэ ажаллаха гэһэн Тольятти хотынхидай уряа ороной ажалша коллективүүдтэ үргэнөөр дэмжэгдэжэ байнхай.

Локомотив-вагон заһабарилгын заводой якорна цехэй В. Т. Гановскойн хүтэлбэрилдэг формовщигуудай бригада энэ уряае эгээл түрүүлэн дэмжээд, уялгануудаа соогоо бэшэбэ.

Заводой профкомой үргэдхэгдэмэл заседани боложо, Гановскойн бригадын үүсхэл бүри мүһэн дэмжэгдэһэн байна.

Заводтохи социально-соёлой, ажаһуудалай объектнүүдэй тоодо гансал гэр байрын, бассейнэй барилга бэшэ, харин цохүүдтэхи ажаһуудалай байра, столово, хүүгэдэй саад, ясли, Соёлой болон техникын ордон, парк, хамтын байра гэхэ мэтэ оролсоно. Тиимэһээ эдэ бүгэдые болбосон түхэлтэй болгохо, заһабарилан түбхинүүлхэ хүдэлмэри гол харааһаа алдагдахагүй жэшээтэй.

В. КАРНАУХОВА.

100 МЯНГАДАХИ...

Локомотивай моорнүүдые заһабарилдаг цех КПСС-эй XXVII съездын нэрэмжэтэ коммунис ажалай коллектив гэһэн үндэр нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн. Байгша оной июниин 1-һээ цехэйхид ажахы эрхилэлгын шэнэ гуримда ороод, хэлсээтэ уялгануудай ёһоор продукци эльгээхэ түсэбөө жэншэдгүй бэелүүлнэ.

Һая эндэ өөрсэ янзын баяр ёһолол болоо. Ушарынь хадаа 100 мянгадахи паара моорнүүд эндэ заһабарилгаһаа гаргагдаба бшуу. Табин жэлэй саана паровознуудай моорнүүд эндэ заһабарилагдадаг байһан юм. Мүнөө тепловозуудай болон электровозуудай моорнүүд хоёрдохи «ажамидаралаа» олоно гээшэ.

Заводой бүлэг түрүүшүүлдэ предприятиин хүтэлбэриин зүгһөө Хүндэлэлэй грамотанууд барюулагдаа.

З. ШЕВЦОВА.

Совет орон дотор

ВОРОНЕЖ. Воронежой авиационно завод түргэнөөр силос хуряадаг КСС-2,6 түхэлэй комбайн хабсаргадаг болобо. Тэрэнэй түрүүшын парти областиин полинууд руу эльгээгдэнхэй. Силос хуряадаг машинануудай шэнэ түхеэрэлгэ хадаа элдэб детальнуудые үйлэдбэрилдэг городой предприятинуудтай харилсаа холбооной үргэдэһэнэй үрэ дүн мүн. Туршалгын үедэ энэ техникэ үндэр ашаг үрэтэй байһанаа харуулаа.

БАКУ. Тюмениин Когалым городто бии болгогдохо шэнэ үйлсэ мүнөө Бакуда хаража болоно. Тэрэнэй ерээдүйн табан дабхар гэрнүүдэй түхэлнүүд проектын авторнуудай хүдэлмэриин стол дээрэ нягтаар табигданхай. Хойто зүгэйхидэй захил урда хотодо дэмы хэгдээ бэшэ. Тэрэ хадаа Баку Когалым хоёрой хоорондохи комсомолой организацинуудай баталһан хэлсээгээр хараалагданхай. Тэрээн соо залуушуулые хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин дүй дүршэл халан абалсалга ба түрүү предприятинуудай коллективүүдэй мүрысөөн харуулагдаха юм.

ФРУНЗЕ. Ханын томо панельнүүдые бүтээн гаргадаг Фрунзиин гэр байрын барилгын комбинадай цехүүд соо уурал гарахаяа болибо. Заншалта болоһон ууралаар халаалгын орондо электрын элшэ хүсэн хэрэглэгдэдэг болоо. Тэрэниие Киргизиин ниислэл хотын политехническэ институдай эрдэмтэд зохёогоо юм. Бетоной шанар дээшэлүүлхэ зуураа продукци гаргалгын гаргаша бага болгохо арга боломжо энэ шэнэ технологи олгоно.

ЕВПАТОРИ (Крымэй область). Энэ курортно городой магазинуудта «Евпаторийская» гэжэ эмтэй уһан худалдагдажа эхилбэ. Мэргэжэлтэдэй хэлэһэнэй ёһоор, тэрэ бүридэлөөрөөшье, амтаараашье суута «Ессентукиһаа» дутанагүй. Архи гаргадаг байһан цех соо тэрэниие шэлнүүдтэ эюулдэг лини түхеэрэгдээ. Крымэй эм домто аршаангууд хүн зониие аргалха арга үргэн боломжо олгоно. Олон бальнеологическа санаторинуудта аршаанаар аргалгын кабинедүүд нээгдэнхэй юм.

РИГЭ. Республиканска сэсэгүүдэй выставкэ гладиолусуудай, георгинуудай, астрануудай, хризантемэнүүдэй конкурсоор дүүрэбэ. Тэрэ хуушан городой сэхэ үйлсэ дээрэ эмхидхэгдээ. Латвиин саад ургуулагшадай ба зүгы үсхэбэрилэгшэдэй бүлгэмэй бүхы отделенинүүд тэрээндэ хабаадаа. Выставкын һүүлээр сэсэгүүд зондо худалдагдаа. Һанаандаа тааараһан сэсэгүүдые Ригэдэ ажаһуугшад гэртээ абажа ошоходоо, тэдэнэй нэрэнүүдые, элдэб һайн талануудыень мэдэхэ болоно ха юм.

НОВГОРОД. Һуралсалай «Саша Ковалев» гэжэ судна эб найрамдалай ба хани барисаанай уласхоорондын рейсдэ гараба. Экипажай бүридэлдэ — Новгородой пионернүүдэй ба һурагшадай Леня Голиковой нэрэмжэтэ байшангай эдир морягуудай клубай гэшүүд, ерээдүйн табин капитан, жолоодогшод, механигууд, боцманууд дүй дүршэл ехэтэй хүмүүжүүлэгшэдэй ударидалга доро судинаа Финляндиин Уусикаупунки гэжэ город руу залана. Тэрэ Новгород хототой аха дүү болонги юм. Тэндэ хүүгэд сасуутантаяа уулзаха, спортын элдэб мүрысөөнүүдтэ, үгэ буляалдаануудта, наада табилгада хабаадаха.

МИНСК. «Беларусьфильмын» документалистнуудай зохёоһон «Капля в музее» гэжэ шэнэ лентэ байгаалида гамтайгаар хандаха хэрэгтэ зорюулагданхай. Фильмын авторнууд уһан — ажабайдалай эхин гэжэ ойлгуулна. Мүн ажабайдалдаа тэрэниие хүнэй хэрэглэлгые харуулжа үгэнэ. Кинематографой хүсөөр экологическа хүмүүжүүлгын асуудалнуудта харюусаһан бусад фильмүүдэй циклын үргэлжэлэл болоно гэжэ тоолохоор. Энэ темэдэ хандаһанайнгаа түлөө республикын эрдэм ухаанай экранай мастернууд бүхэсоюзна ба уласхоорондын кинофорумуудта тусхай шанда хүртэдэг һэн.

МОСКВА. Белоруссиин хэблэл эдир үетэндэ «Народная Асвета» гэһэн ном зорюулба. Тэрэ СССР-эй Госкомиздадай выставкэ дээрэ харуулагдаһан байгаа. Юуб гэхэдэ, тэрэнэй коллектив орон соогоо түрүүлэн һургуулиин реформын гол шухала шэглэлэй һуралсалай литературын гаргажа эхилһэн байгаа бшуу. Һүүлшын шэнэ зүйлнүүд выставкын экспозицинууд дээрэ олоной анхаралда табигдаа бшуу. Тэдэнэй дунда зургаа наһатайшуулай үзэглэл, һуралсалайүйлэдбэриин комплекснуудай заабари, компьютераар хүдэлхэ эхин заабари һургаалнууд бии. Тэдэнэй олонхинь республиканска, бүхэсоюзна конкурснуудта илаһан тэмдэгүүдтэй.

(ТАСС).

НАЙДАМТАЙ ТУҺА

КУРГАН. Хүршэнэртөөл адли сагай уларилай эрхэ байдалда байһан аад, Юргамышска районой «Рассвет» колхозой механизаторнууд хэдэн дахин түргэнөөр таряагаа хуряана. Һаяхан тэдэ тарялангайнгаа хоёрдохи хахадыень хадажа эхилээ. Һаадгүй ажалые ажахын заһабариин оперативна албан һайнаар бэелүүлнэ.

Ураалай саанахи жэгдэ бэшэ сагай уларил хуряалгада ехэ һаалта хэнэ. Бороогой һүүлээр техникэ шабардана. Нойтон һолоомон комбайнай хададаг аппарат тогтоожорхино. Энээнһээ урагша бага зэргын һааталгые комбайнернууд өөһэдөө усадхадаг һэн, харин токарь, гагнуурщаниие хэрэглэхээр ехэ һааталнуудта арбаад километр саана байһан мастерской абаашаха баатай болодог һэн.

Мүнөө ямаршье орёо заһабари сэхэ поли дээрэ хэгдэнэ. Энээнэй тулада колхозой уран шадабаритан мастерскойһоо гадна, моор дээрэ заһабариин цех түхеэрээ юм. Тракторай тэргэ дээрэ дизельнэ электростанци тодхоо. Ужам вагончик соо токарна станок, верстак, гагналгын түхеэрэлгэ ба хүүдинсын горн тодхоо юм. Мүн эндэ запас детальнууд ба узелнууд элбэг бии.

Иимэнүүд мастерскойнууд үнгэрэгшэ намар бэеэ һайнаар харуулаа һэн. Ушар иимэһээ мүнөө областиин ажахынуудай хуряалга транспортын комплекснууд энээгээр һайнаар хангагданги.

(ТАСС.)

…ИН РЕФОРМО БЭЕЛҮҮЛНЭБДИ

…САА ХОЛБООТОЙГООР ЯБУУЛХА

…дэй туhалбарин hургуулида 7, Санагын дунда hургуулида 3, Дүтэлүүрэй, Улзгшэнэй, Цахирай дунда hургуулинуудта нэгэ-нэгэ hурагшад хүүли хазагайруулба. Гэмтэ үхибүүд гол түлэб хүнүүдэй хубиин зөөри хулгайлhан, автотранспортые гүйлгэhэн, зодолдоhон байна. Тиигэжэ hурагшадай гэмтэ ябадал гаргалга гэнтэ хэды дахин дэшэбэ. Классhаа, hургуулиhаа гадуур хүмүүжүүлгын хүдэлмэриие багшанарай коллективүүд урагшагүйгөөр ябуулдагhаа иимэ доротойгоор ушарна гэжэ шалгалта элирхэйлбэ.

Жэшээнь, үнгэрhэн хабар Санагын дунда hургуулиин [illegible] хорёод hэн. Нургуулиин байшан соо хоёр байшангартай, техническэ нэгэ хүдэлмэришэнтэй [illegible]. Тиихэдэ [illegible] hургуулинуудта классhаа гадуур ябуулагдадаг хүдэлмэри hонинтой эмхидхэгдэнэгүй. Спортын залнууд үдэшын 9 час болотор ашаглагдана. Мүн hурагшад базова предприятинуудтаа нэгэ hара соо нэгэ-хоёр дахин лэ ошодог юм. Тиимэhээ тэдэнэй байдалтай, хүдэлмэритэй, ажалшадтай дүтэ танилсаха, хани халуун холбоо байгуулха аргагүйдэнэ. Мүн hурагшад ажалша коллективүүдэй, мүн багшанарайнгаа [illegible] тоосоногүй. «Класс-бригада» хоёрэй хоорондын хэлсээнэй дүн гаргагдадаггүй байнаар.

hургуулиин үхибүүдэй хүули эбдэлгэ хэрэгтэ хадаа тэдэнтэй, хүн бүхэнтэй хүдэлмэрилгэ мартагдаhан байhые гэршэлнэ. Иланхаа будүүлиг абари зан, аяг ааша гаргалга hурагшадай зунай амаралтын үедэ дайралдадаг байна. Энэ сагта пионернүүдэй байшангууд, микрорайнуудтахи олониитын эмхинүүд ямаршье хүдэлмэри ябуулдаггүй байhаниинь гэмшэмээр. Тэрэ үедэ багшанар, хүмүүжүүлэгшэд ээлжээтэ амаралтадаа гарашана. Тиимэhээ зунай амаралтын үедэ тусхай ямаршье бэлэдхэлгүй хүдэлмэришэн залуушуул пионерэй лагерь, элүүр энхын талмай болон үйлсэ болон микрорайонуудаа хүмүүжүүлэгшээр томилогдоно. Эдэнэр хэмжээ ябуулгануудые зохидоор эмхидхэжэ шадаа аал?! Районой болон городской Советүүдэй сар үргэлжын комиссинууд, үхибүүдэй дунда хүдэлмэри ябуулдаг милициин хүдэлмэрилэгшэд харюусалгата уялгаа дүүргэнэгүй бшуу.

Реформо бэелүүлгын hуралсалай гурбадахи жэлые hайн бэлэдхэлтэйгээр Закаменск хотын 1-дэхи, 2-дохи, 3-дахи, Холтоhоной, Баян-Голой, Хамниин, Улзгшэнэй дунда, Енгорбойн, Харацайн найман жэлэй hургуулинуудай коллективүүд эхилбэ.

Гэхэтэй хамта Цахирай, Дүтэлүүрэй дунда, Нуртын, Ехэ-Цакирай, Цагаан-Мөрэнэй эхин hургуулинуудта шэнэ hуралсалай жэлдэ бэлэдхэлгэ hула ябуулагдаба. [illegible]

[illegible] гые буруушааха хүн үгы гээшэ. Шэнэлэн хубилалгын аша туhые олониитэ зон hайн ойлгоно, өөhэдынгөө хубитые оруулхые оролдоно. Тэдэнэй зэргэдэ базова предприятинуудай болон ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд оролдодог ааб даа. Тиигэбэшье манай район дотор реформо бэелүүлхэ хэрэг урагшагүйдэнэ гэжэ сэхэ мэдэрхэ зэргэтэйбди. Олонхи хүтэлбэрилэгшэд партиин шиидхэбэринүүдые гүйсэд бэшээр дүүргэнэ. Харюусалгатай зүбөөр ойлгоогүй, hургуулинуудай коллективүүдтэй хамта хүдэлмэрилгэ тогтоогоогүй. Тиигэбэшье манайхи Михайловкын, Енгорбойн совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд [illegible]. Мүнөө Михайловкын дунда hургуули (директорынь Ю. Ф. Островский) табан трактортой, хүдөө ажахын бусад оньhон техникэтэй. Эндэхи hурагшадта газар даалгагданхай. Тэдэнэр совхозой хартаабха [illegible] тарина, ургуулна, малтажа абана, зунай амаралтын үедэ [illegible], үбhэ хуряалгада ябана, бүлэг үнеэдые hаана.

Енгорбойн совхоз (директорынь В. Д. Порхоев) үхибүүдэй ясли, сэсэрлиг хоёр байшан бодхоожо байна. Найман жэлэй hургуулинуудта барилга болон засабари хэхэдэ 3000 түхэригэй мүнгэ үгэжэ, hургуулиин дэргэдэхи талмай, огородой газар найжаруулагдаа, ажалай болон амаралтын лагерь түхэреэгдэнэ.

[illegible] hурагшад 48 мянган түхэригэй сэбэр олзо түрэл совхозойнгоо жасада оруулба бшуу.

Хүдөө ажахын хүдэлмэридэ hурагшад эдэбхитэйгээр хабаадажа, hургуули ажахы хоёрой хоорондохи харилсаа улам батадхадагынь элитэ. Гэбэшье, районой ахалагша классуудай hурагшадай оройдоол 38 процентнь олониитэ хэрэгтэ аша туhатай хүдэлмэридэ эдэлсүүлэгдэнэ. Зуу гаран тэдэнэй нүхэдүүд ажаллаха арга олдоогүй. Иигэжэ hурагшадые ажалда дурлуулгаар, мэргэжэлдэ шэлэн олоходо hургаха хэрэг хосороогдобо бшуу.

1987—1988 оной hуралсалай жэлдэ 7-дохи классай hурагшад эрэлдэйн мэргэжэлээр хүдэлжэ эхилхэнэ. Ашаг олзотой ажалда 2 мянга гаран үхибүүд эдэлсүүлэгдэхэ зэргэтэй. Тиигэбэшье ородоол 580 hурагшад ажаллаха газар бэлэн дэнэй юм. Зэдын комбинат, автотранспортна предприяти, [illegible] филиал, барилгын эмхинүүд энэ талаар угаа муу байдалтай. Закаменскын hуралсалай-үйлэдбэриин комбинадай директор П. П. Батожапов предприятинуудта hурагшадай хүдэлмэрилхэ газарые бии болгохо байhан уялгаа мартана.

Зарим hургуулинуудай болон базова предприятинуудай, ажахынуудай партиина эхин организацинууд харилсаа байгуулха хэрэгтэ [illegible]. Гэхэ зуура ажалша коллективүүдэй коммунистнууд hургуулинуудай партиина суглаануудта хабаадалсаха хүсэлэнгүй. Мүн башаар-коммунистнууд тэдэндэ ошожо [illegible]. Профсоюзай болон комсомолой организацинуудшье [illegible].

Сельсэд, поселкодо болон сомоной Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд, партиина комитедүүд болон партбюронууд реформые бэелүүлхэ талаар абтаhан шиидхэбэринүүдэй, батагдаhан хэлсээнүүдэй хэр зэргэ дүүргэгдэжэ байhые сагалган хиналха, шалгаха уялгатай. Гэхэ зуура эдэнэр юундэшьеб энэ шухала хэрэгтэ [illegible]. Жэшээнь, Хуртагын [illegible] hургуулиин директор Ф. Д. Шагжиев, Хамниин сомоной Советэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ В. С. Очиров, совхозой парткомой секретарь Б. Б. Дылыков гэгшэд бодото хэмжээнүүдые абаагүй байhаар.

Н. БУДАЕВ,
КПСС-эй Захааминай райкомой секретарь.

…ХИЛЫН саанаhаа
ТАСС — АПН

…НАЙРАМДАЛАЙ ҮҮСХЭЛНҮҮДЫЕ ДЭМЖЭНЭ

…hүүлэй үедэ … ЦК-гай Генеральна … М. С. Горбачевой … СССР-эй … үүсхэлнүүдые … сүм дэмжэнэ, … ЦК-гай Политбюро … гэшүүн, СРВ-… Советэй … Фам Ван Донг … Ядерна туршалга болюулха болзо…, «Руде право» газетын асуудалнуудта … хүтэлбэрилэгшэй харюунууд — … барандаа Советскэ Союзай hайн hайхан дура зоригые, буу зэбсэг яаралтайгаар бүтээлгые болюулхын ба ядерна дайнай аюулые зайсуулан сарахын түлөө ехэ харюусалгатайгаар тэмсэдэг байhыень тодоор харуулна. Азиин-Номгон далайн оршондо амгалан тайбан, аюулгүй байдал хангалгада СССР сэгнэшэгүй ехэ хубитаяа оруулдаг. Владивостогто үгэ хэлэхэдээ М. С. Горбачевой найруулhан бүтэмжэтэй дурадхалнууд энээн тухай гэршэлнэ.

Совет арадай урда шэнэ асари ехэ хараа замуудые нээhэн КПСС-эй XXVII съездын шиидхэбэринүүд түүхэтэ удха шанартай гээд Ханойдо үгэ хэлэхэдээ Фам Ван Донг тэмдэглээ. СССР-эй болон СРВ-гэй хоорондохи харилсаануудай амжалтатайгаар хүгжэжэ байhаар сэдьхэлээ ханажа байhанаа вьетнам хүтэлбэрилэгшэ мэдүүлээ. Советскэ Союзай харилсаа холбоо бэелүүлхэ гээшэ КПВ-гэй болон Вьетнамай гүрэнэй залан шууд хараа шугам болоно гэжэ заагаа.

…РАГУАГАЙ БЭЕЭ ДААНХАЙ БАЙДАЛАЙ ҮДЭР

…А. Үнгэрhэн вос… …дэр Никарагуа… …hайндэрэйхеэр … Бэеэ даанхай … байрэй хүндэлэл… …нгаан залуу ни… … Революциин … баярай жаг… …ба. Никарагуан … хамта сандинис… …ционн туйлалта… …жагаалхабди гээд … студентнэр, Сандинис арадай (СНА) табигдаhан правительствын … национальна сүлөө-рэлгын сандинис фронтын хүтэлбэрилэгшэдэй байхада тангаригаа үгөө. США-гай империализмын эзэрхэг түримхэй ябуулга үүдхэжэ байхадань, Сандинис фронтые тойрон батаар жагсахые Никарагуагай залуушуулые тэдэнэр уряалба.

США-гай Түбэй тагнуулай управлени Никарагуагай Атлантикадахи эрье дээрэ ехэ добтолго бэлдэнэ гээшэ, гээд ороной Атлантикын эрьедэхи сэрэгэй зоныи командалагша Рамон Эрнесто Соса мэдүүлбэ. Сомосой хүлhэншэдэй бандануудай шэнэ добтолгонуудые эмхидхэхэ, «бусад оронуудай арминуудые добтолон оруулха» гэжэ ЦРУ-гай түсэбүүдээр хараалагдана, гээд «Баррикада» газетэдэ интервью үгэхэдөө, тэрэ тэмдэглэбэ.

Гэбэшье сандинис революциие дарахын тулада хүлhэнэй сэрэгүүдые хэрэглэхэ гэhэн Рейганэй засагаархидай hэдэлгэнүүд буруу hүрэнэ. США-гай ЦРУ-да алба хэдэг 3 мянга гаран сомос бандидууд мүнөө жэлдэ алуулаа юм.

…Американ мэдээсэл тараадаг …дэй мэдээсэhэнэй ёhоор, Сан… …Пиночетэй захиргаан комен… …сонос хобо. Сэрэгэй подразде… …үүд полици хүн зониие олоор … нэгжэнэ. Засагаархид хэдэн … Хүдэлмэришэдэй ажаhуудаг … танкнууд табигдаа. Солдадууд убайгүйгөөр гэрнүүдтэ орожо, буу зэбсэгүүдые бэдэрнэ, нэгжэнэ, тушаан хаахаяа абаашана. Хүнүүдэй телефоноор хөөрэлдэхэдэ, нюусаар шагнагдана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сантьягода полицинхид нэгжэл хэжэ байна.

АФП — ТАСС-ай телефото.

ЯПОНОЙ КОММУНИС ПАРТИИН ЭРИЛТЭ

ТОКИО. «Одото дайнай» американ программада хабаадаха тухай правительствын шиидхэбэрие болюулха гэhэн эрилтэтэй документын проектые Японой Коммунис парти ороной парламентда оруулаа. Ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые яаралтайгаар бүтээлгые замбуулинда нэбтэрүүлхые бэшэ, харин ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые усадхахые япон арад ба дэлхэйн бүхы арадууд хүсэнэ, гээд тус документ соо хэлэгдэнэ. Правительствын энэ шиидхэбэринь болбол имагтал амгалан зорилготойгоор замбуулинай шэнжэлгэнүүдые хэрэглэхэ тухай парламентын резолюциие хазагайруулhан ябадал болоно. Атомна бомбодолгоhоо хохидоhон энэ ори ганса ороной правительство «стратегическэ хамгаалхы үүсхэлдэ» хабаадалсахые дары түргэн арсаха зэргэтэй гээд тус документ соо онсолон заагдана.

ДАЙ БУРУУШААЛГЫН ЖАГСААЛ

КЛИВЛЕНД (Огайо штат). Дайн дажар буруушаалгын жагсаалда 5 мянга гаран хүнэй хабаадаhые hананагүйб,— гээд 15 жэлэй стажтай полициин хүдэлмэрилэгшэ Рон Росси ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэhэн байна.— Теэд ехээр гайханашье бэшэб, юуб гэбэл, дайнай болон амгалан тайбан байдалай асуудал мүнөө хүн бүхэнэй hанаае зобоодог болоо бшуу.

Үнэхөөрөөшье, дүрбэ шахуу километр зайда hубаридан ябаhан хүнүүдэй колоннонуудта «Врачнар ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдые буруушаана», «Багшанар ядерна мораториин түлөө», «Одото дайн хэрэггүй» гээд булад хайлуулагшад хэлэнэ, «Шажанай ажал ябуулагшад буу зэбсэг хуряахын түлөө» гэжэ бэшээтэй плакадуудые барhан шэнэ хүнүүд нэмэжэл байба.

Жагсаалай түгэсэhэн Эджуотер паркда митинг болобо. Захиргаанай дай жүрөөдэhэн политикые, буу зэбсэгүүдые замбуулинай дайдада нэбтэрүүлхэ hэдэлгэнүүдые буруушаажа байhан тухайгаа жагсаалда хабаадагшад мэдүүлээ.

«Ядерна зэбсэг хэрэгсэлнүүдэй улам ехээр бүтээгдэхэ бүринь дэлхэй дээрэхи байдал улам аюултай болоно,— гээд Огайо штадай губернатор Дик Селест үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.— Энэ балмад ябуулгада дары түргөөр эсэс табиха хэрэгтэй. Рейганэй засаг захиргаан американ арадай эрилтые дуулажа, ядерна бүхы туршалгануудаа болюулха уялгатай».

КИМ ИР СЕН ДАНИЭЛЬ ОРТЕГЭТЭЙ УУЛЗАБА

ПХЕНЬЯН. Никарагуада харша США-гай харата ябуулгануудые КНДР буруушаана, энэнь дулдыданги бэшэ гүрэнэй бэеэ даанhан байдалда бүдүүлигээр гар хүрэhэн ябадал гэжэ тоолоно. Хани ёhоной албанай хэрэгээр эндэ ерэhэн партийно-правительственна делегациие толгойлhон Никарагуагай президент Даниэль Ортегэтэй уулзахадаа, ТПК-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь, КНДР-эй президент Ким Ир Сен энээн тухай мэдүүлhэн байна.

Урданайнгаа байдалые сахин хамгаалхын, нүлөөгөө үргэдхэхын тула империализм эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые үүдхэнэ, ондоо гүрэнүүдэй хэрэгүүдтэ хамаарна, урбалтануудые эмхидхэнэ, гээд КНДР-эй хүтэлбэрилэгшэ онсолон тэмдэглэбэ. Иимэ эрхэ байдалда бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй оронууд бүгэдэ ниитын эб найрамдалые бэхижүүлхын түлөө тэмсэнэ.

Бэеэ даанхай гүрэнүүдэй хэрэгүүдтэ бүдүүлигээр хабаадаха талаар США-гай политикые Д. Ортега шүүмжэлбэ. Никарагуан арадай туйлалтануудые буруу hүргэхын тулада американ империализм ямаршье гэмтэ ябуулга хэхээр бэлэн гээд тэрэ тэмдэглэбэ. Энэ зорилтоор хүлhэнэй сэрэгээрхид мүнгөөр, буу зэбсэгүүдээр ехээр хангагдана. Гэбэшье Вашингтоной ямаршье хорото ябуулганууд Никарагуагай хүгжэлтые зогсоожо шадахагүй, юуб гэбэл, газар дэлхэйн бүхы түрүү хүсэнүүд тэрэниие дэмжэдэг.

«ЯПОН — СССР» БҮЛГЭМЭЙ ГАЗЕТЫН ОЙН БАЯР

ТОКИО. «Япон — СССР» бүлгэмэй хэблэлэй орган болохо «Нихон то Собиэто» (Япони ба Советскэ Союз) газетын ойн баяр тэмдэглэгдэбэ. Сентябриин 15-най үглөөгүүр захилшад газетын 1000-дахи номерые абаа. 1948 оной ноябриин 7-до — Агуу ехэ Октябриин социалис революциин 31 жэлэй ойн үдэр газетын түрүүшын номер гараhан байгаа.

Совет арадай ажабайдалтай, түби дэлхэй дээрэ амгалан байдал сахин хамгаалха талаар хүсэлэл оролдолгонуудтайнь, экономикодо, эрдэм ухаанда, соёлой болон бусад талаар туйлагдаhан амжалтануудтай япон олониитые танилсуулха хэрэгтэ тус газетэ ехэхэн хубитала оруулдаг. СССР-тэ болоhон шухала үйлэ хэрэгүүд, уласхоорондын шахардуу байдалые hуларуулха, ядерна болон хүн зониие олоорнь хюдаха бусад зэбсэг хэрэгсэлнүүдые усадхалгада шэглүүлэгдэhэн совет хүтэлбэрилэгшэдэй үүсхэл газетын хуудаhануудта үргэнөөр харуулагдадаг.

«Совет заналта» гэдэгые тараадаг Японой тусгаар хүсэнүүдэй хардалга гүрдэлгэнүүдтэ газетэ сохилто үгэдэг, СССР-эй болон Японой хоорондо hайн хүршэ ёhоной харилсаа тогтоолгын, худалдаа наймаанай-экономическа ба эрдэм-техникын талаар үргэн харилсаа холбооной шухала удха шанарые харуулдаг.

«Япон — СССР» бүлгэмэй элдэб янзын ажал ябуулгатай газетэ уншагшадаа танилсуулдаг юм.

Уран hайханай коллективүүдтэ туhаламжа болгон

Владимир ЗАПХАНОВ

БАРТАХИИН МЯХАН АМТАТАЙ ГҮ?

(ШОГ ЭНЕЭДЭТЭй БИШЫХАН ЗҮЖЭГ)

(Түгэсхэл. Эхиниинь сентябриин 16-най номерто).

ХУБХАЙ. Тиимэ, тиимэ! Эдэшни бүри гаарахадаа, танаараа бартахи барюулаад, өөhэдөө хажуудань хаража байха шэнгеэр хөөрэлдэбэ ха...

ШАЛЗА БАЯН. Би бартахи шорлохоhоо сухаринхагүйб, намда зориг дүүрэн хүрэхэ, Гансал эшээень олоод, хүшүүргэдэжэ үгэг. Саашань би өөрөө шиидхэхэб!

ХУБХАЙ. Зүб! Өөрөөл, өөрынгөө гараар бүтээжэ, нэрэ дээрээ нэрэ, соло дээрээ соло нэмээгты! Битнай тандаа баабгайн арhаар барагхан дэгэл оёулжа шадахал байхаб.

ШАЛЗА БАЯН. Тэрэ дэгэлээ үмдөөд ябахадамни, Амба баян атаархажа, тэhэ hүрэхэ даа... Дэгэл дээрээ булган малгай оёулхаб, хаб загаhанай гутал үмдэхэб!..

ХУБХАЙ. Эдэ бүтээлнүүдыетнай эрхим бэрхэ hамгадые суглуулжа эсхүүлхэ, эбсүүлхэ, оёулхаб!

ШАЛЗА БАЯН. Энэ нойрни яатараа хүрэжэ эхилбэб даа?

ХУБХАЙ. Мүнөөдэр эсээ ёhотойт. Мүртэй хоолоошьегүйт, эдеэлэгты... Үглөөдэр хүшэр үдэр тудалдаха байна; Эртэхэн ошожо амархат... Үгы, гэнтэ гэнэ боложо, буруу юумэнэй тохёолдоо hаань, эдэ хоёртнай танаа хаяад, зугадажа ябахагүй юм баабза? Али өөрөө тантай ошолдохом гээшэ гү?

ШАЛЗА БАЯН. Дуугайл даа! Хаана, хэн hамгаяа абажа, агнуурида гаража ябаа юм! Нэрэ түрыем бү бузарла!

ХУБХАЙ. Тиимэ даа, болёоб...

ШАЛЗА БАЯН. Гансаарайм бартахитай орхёод, гүйлдөөд үзэг. Хүлнүүдыень нэгэ-нэгээр ходо татажа хаяхаб!

ХУБХАЙ. Зүб, хүлтэйнь, гартайнь, бултыень ходолжо хаяха юм. Эдеэнэй дарамта зон!..

ШАЛЗА БАЯН. Тиимэ! Зай, бушуухан энэ тэбшэтэй мяхаяа дууhыень зооголжорхиё. Хүн орожо ерүүжэн, хари...

Тэдэ хоёр урданайхиhаа бүри хомхойгоор, хутагаар отолжо байгаад, мяхаяа үмхэнэ. Газааhаа ухаа мэдээ табиhан Харагшан басаган ороно. Шалза баян Хубхай хатан хоёр сошоhондоо мяхандаа хахажа, бэе бээ угзаржа байгаад, дала мүрөө наншалсана.

ХАРАГШАН. Шалза ахай, Хубхай хээтэй! Бадма Балдан хоёр бартахи эшээнhээнь бодхоогоо!.. Тэрээндээ намнуулжа, наашаа гүйлдэжэ ябана! Яахамнай гээшэб? Абарыт!..

ШАЛЗА БАЯН. Юун! Бадма Балдан хоёр бартахиие эшээнhээнь бодхоогоод наашань намнажа ябана гэнэ гүш? Яаhан hайн юумэ гээшэб! Жадаар.. Жадаар хадхажа баахалдайе хорооёл!

ХАРАГШАН. Бэшэ-э! Бартахи өөрөө Бадма Балдан хоёрые намнажа газаамнай хүрэжэ ябанал! Яаха гээшэбибди?

ХУБХАЙ. Дуулана гүт, бартахи газаамнай хүрэжэ ерээл!

ШАЛЗА БАЯН. Хари, яахамнай гээшэб!.. Жада... жада намда үгыт! Түргэлыт! Зугадашахадаа болохол! Энээниие алдажа болохогүй!

ХАРАГШАН. Жадатнай хаана юм? Али соолго соолодог салир асархам гү?

ШАЛЗА БАЯН. Арил саашаа! Салираар бартахиие хадхажа байхыень хаана хараа хүмши? Тэнэг! Хубхай, жадыем абаад үгыш! Ангай газаамнай орожо ерээд байхада алдажа болохогүйл!

ХУБХАЙ. Ай жаалда! Жада гээшэнь хайшаа юумэн байдаг юм? Дуулахаhаа бэшэ, харажашье үзөөгүй юмэлби!

ШАЛЗА БАЯН. Асара!.. Юушье хамаагүй! Арьяатанай урдаhаа тулахал юумэн байгаа hаань...

ХУБХАЙ. Та тэрэ бартахиингаа арhыень лэ гэмтээжэ бү орхёоройгты. hүүлдэ оёходо ехэ hаалта байха...

ШАЛЗА БАЯН. Ши тэрээгээр яахашниб! Би өөрөө мэдээ хүн аабзаб! Түргэлыш, энэ шиидхэхы сагай тохёолдоод байхада юугээ хэнэ гээшэбши!

ХАРАГШАН. Абарыт! Шара маахайтнай хүрэжэ ерээл!

Хубхай сошоhондоо, жадын орондо арhанай мушхалаа барюулна. Газааhаа «абарыт» гэhээр Бадма орожо, Шалзын араар хороно.

БАДМА. Шалза ахай, абарыт! Бартахи хойноhоом намнажа, мэнэ хүсэхээ ябанал! Балданиемнай барижа таhа татажа эдижэрхёо гээшэ ха!..

ШАЛЗА БАЯН. Алим бартахишни? Юугээ худалаар хэлэнэш!

ХАРАГШАН. Тэрэ!.. Тэрэ ерэбэ! Балданиемнай эдеэд, дэгэлыень тайлажа үмдөөд ябанал! Хоргодыт! Хоргодыт! Бэеэ абарыт!

Баабгайн баг тархидаа углажа, дэгэлээ урбуулжа үмдэhэн Балдан баггүй муухайгаар хашхаржа, гэртэ байhан зониие эрьюулжэ, намнажа эхилнэ. Тэндэ байгаашан сошон, бутарса гүйлдэнэ.

ШАЛЗА БАЯН. Абарыт! Энэмнай нээрээ бартахи ха юм!

ХУБХАЙ. Хадхыт энэ баахалдайгаа! Бултыемнай зооголхонь ха юм! Юугээ хаража байна гээшэбта?

БАДМА. Жада байхагүйл! Амияа абаржа хоргодыт!

ХАРАГШАН. Мушхалаагаараа хадхыт!..

Баабгай илангаяа Шалза Хубхай хоёрые намнана. Хубхай торожо унаад, муухайгаар шашхажа, мэдээ табижархина. Баабгай Шалзые хүсэжэ, дороо даража унана. Шалза ямаан шэнги нарин дуугаар бархирна.

ШАЛЗА БАЯН. Бадма-а-а!.. Абары-аыш!... Би шамайе хэзээшье хараахагүй, хашахагүйлби!.. Аба-а-рыш даа-а!..

БАДМА. Эндэhээ гараа hаамни, өөрыемни үрэбхижэрхихэл! Би айнаб...

ШАЛЗА БАЯН. hай хэhыешни үе наhаараашье мартахагүйлби! Хайрлыш даа... Абарыш даа, намайгаа!..

БАДМА. Хэрбээ Балданай баабгайда эдюулээгүй, амиды мэндэ үлэhэн байгаа hаань, яаха байгаабта? hайнаар байлгаха hэн гүт? Харагшаниие хараaха, сохихоёо болихо гүт?

ШАЛЗА БАЯН. Юу хэлэнэ гээшэбши! Амиды мэндэ гарасалдажа абаал hаа, таанадайнгаа ара бэеые торго магнаалаар, ама хамарыетнай тоhо өөхөөр бүтүүлхэлби!.. Гансал абарыш даа!.. Дуратай юумэеэ эдеэд, уугаад, хубсалаад байхат!..

БАДМА. Бидэ танhаа миинтээр эдихэ, ууха юумэ, хубсаhа хунар эринэ бэшэбди. Балдан бидэ хоёрые хараажа, хашажа, сохижо, наншажа, хоолhоор заража олоhон хэдэн жэлэймнай мүнгые бусааха гүт?

ШАЛЗА БАЯН. Энэшье сагтаа мүнгыетнай үгэхэлби. Гансал энэ арьяатанай hабарhаа мулталыш даа! Хэлэhэн юумыетнай дүүргэхэлби!..

БАДМА. Зай, хэлэhэн үгэдэтнай этигээд туршая. Энэ бузар баахалдайдатнай өөрөө барюулшоогүй hаа, Шалза ноён Хубхай хатан хоёроо абаржал үзэхэб! Гансал та өөрөө маниие бүл мэхэлээрэйгты!..

ШАЛЗА БАЯН. Үгы, үгы, юундэ тиигэхэбиб! Абарыш түргэн, амиием хаажа байнал!..

Бадма баабгайн хажууда ошожо, мушхалаагай модоор гэжэгэнүүлнэ. «Баабгай» олиггүй муухайгаар эльгэ хатан hүрэжэ бодошоно. Шалза шашхажал хэбтэнэ. Балдан газаашаа гүйжэ гараад, багаа абажа, дэгэлээ заhажа үмдөөд ороно.

БАДМА. Шалза ноён, Хубхай абгай бодогты. Бузар муухай арьяатан бартахиетнай намнаабди!

ШАЛЗА БАЯН. Болоо даа, бурхан тэнгэри харалсажа, хүбүүдэйнгээ hайнда хара гүрөөhэнэй хүнэhэн болоогүй ха юмбибди! Бодо даа, Хубхайхан!..

ХАРАГШАН. Хубхай хээтэй бодыт! Аюул үнгэрөөл!

ХУБХАЙ. (Мэдээ орожо). Юун аюул?.. Тэрэ туужа асарhан бартахияа үүсэлжэ дүүргэбэ гээшэ гүт? Хэр тарган, арьбан зузаантай байбаб? Арhыень сэбэрээр үбшөө бэээт?

ШАЛЗА БАЯН. Анираа хата саашаа! Хоюулаа бартахиин хоол болон алдажа байhан аад, мяхаарнь яаха гээ гээшэб? Сиилыhэн хүхэ сабдаг!

БАДМА. Хараха янзада ехэл томо баабгай байба. Хүниие эдидэг байгаа хаш. Шалза ноён Балдан хоёрыемнай зооголжорхин алдаба. Тан тээшэшье дугташаад туршаба... Бил хадаа таанадаа абаржа, амиетнай аршалба гээшэб...

ХУБХАЙ. Ай жаалда, бартахи намаар яаха гээ гээшэб?

ШАЛЗА НОЁН. Зай, яаха hэм даа. Шиниин мяханай амта үзэхөө hанаа ёhотой...

ХУБХАЙ. Татай саашаа! Баабгайн өөхэ эдихэ гэжэ хэлсэhээр, өөhэдөө амандань орошон алдаба ха юмбибди...

ШАЛЗА БАЯН. Тиигээбди... Шамhаа боложо, шиниин үгөөр бартахиин мяханда хүртэхэ гэжэ хэлсээд, арьяатанай аманда орошон алдааб! Би үхэтэрөөшье тэрэнэй мяха эдихэгүйб. Нэгэ туршаашамни хүрөө!

БАЛДАН. Ноёнхой, бартахиин мяхан тиимэл hаа амтатай юм.

ШАЛЗА БАЯН. Хэн шудхэр, ойн эзэн мэдэбэ! Бартахиин мяханhаа байха өөрыеньшье хаража үзөөгүй юмэлби. Мүнөө болоод байхада, тэрэ арьяатаниiешни дахин нюдэ амандаашье хараhайб гэжэ hананагүйб.

БАДМА. Шалза ахай, тугаар хэлэhэн үгэеэ мартажархёогүй хүн аабзат?

ШАЛЗА БАЯН. Хэзээ тугаар?.. Юун бэлэй даа?..

БАДМА. Тугаар баабгайн доро даруулаад, бажуулгажа байхадаа, юун гэжэ мандаа найдуулаа бэлэйт?

ШАЛЗА БАЯН. Ай даа, энэниие шни наhан заландаашье мартахагүйб. hайн даа, хүбүүд, алтан амиемнай абарба гээшэт! Хэлэhэн үгэдөө хүрэжэ, нэгэ-нэгэ дэгэл тандаа оёулжа үгэхэб, хүлhэтэ мүнгыетнайшье бусаахаб. Зай хүбүүд, hуужа булта эдеэлэе.

ХУБХАЙ. Байл даа, байл даа... Энэ юун боложо байна гээшэб? Юундэ дэгэл, юунэй түлөө эдэндэ мүнгэ үгэхэ болонобибди? Ажалшье хэхэгүй, амаараа гаратараа эдеэд байhанайнь түлөө гү?

ШАЛЗА БАЯН. Зай, байзал даа, Хубхай... Байтараа хүбүүдтээ нээрээшье дэгэл оёулна бэзэб... Харин мүнгэеэ нэгэ заа хүлеэхэ болоо гээшэ гүт даа...

БАДМА. Тиихэдээ мүнөө үгэхэгүй хүн гүт, хэлэhэн үгэдөө хүрэжэ?..

ШАЛЗА БАЯН. Мүнөө дээрээ битнай халааhандаа хахадшье сагаангүйб...

ХУБХАЙ. Үшөө эдэндэ юунэй мүнгэ түлэхэ ёhотой болонобибди? Газаамнай ерэжэ, гэртэ орохон бартахи барижа шадахагүй зондо үшөө түлөөhэн хэрэгтэй болобо бы? Ошогты, энэ гэhээр тэрэ харайжа арилhан бартахияа бариад ерэгты! Бидэ Амба баянтанhаа доошо орохо ёhогүйбди!

Газааhаа Харагшан харайн ороно.

ХАРАГШАН. Хорыт, хүнүүд! Тэрэ бартахимнай бусаад, харгыдаа дайралдаhан бүхы юумэ урбуулжа, hандаажа ябанал! Хорыт, хоргодыт! Ерэбэл наашаа!

ШАЛЗА БАЯН. Абыт, абарыт хүбүүд! Аршалыт бидэнээ тэрэ бузарhаа!

ХУБХАЙ. Юу хаража байна гээшэбта, хүбүүд! Ошыт урдаhаань, тулалдыт! Намныт саашань оро hэгүйгөөр!

БАДМА. Наашаа гэртэ орожо ерэг, тиихэдэнь амидыгаар барижа тандаа тушаахабди...

БАЛДАН. Таанад өөhэдөө арhыень отолон, хахалангүйгөөр үбшөөрэйгты...

ХУБХАЙ. Абыт, абарыт! Манда бартахишье, арhаниинь-шье хэрэггүйл!.. Абаашыт...

ШАЛЗА БАЯН. Абыт, энэ мүнгэеэ, хүбүүд! Манhаал холо болыт! Нюдэ амандаашье хараха дурамнигүйл! Түргэлыт!

ХУБХАЙ. Хайрлыт! Хэшээгыт! Танhаа юушье гамнахагүйлди... Абагты тэрэ мүнгэеэ..

Шалза баян Хубхай хатан хоёр харанхалан унана. Бадма, Балдан, Харагшан гурбан урагшаа гараад,

БАДМА. Хомхой хобдог баяшуулые иигэжэл hургаха хэрэгтэй. Тиигээгүйдэ эдэшни hанаа орохо зон бэшэ!

ХАРАГШАН. Ямаршье hанаамгайбта даа, хүбүүд! Нээрээшье иигэжэ хэhээгээгүй hаа, хэтэ наhаараа зобожо ябаха байгаабди.

БАЛДАН. Эдээндэ наhанайнь hургаал боложо үгэг!

Хүшэгэ.

ХЭДЭХЭН ҮГЭЭР

ПАРИЖ. Гүрэнэй секторэй хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай ниитэ национальна буhалгаа сентябриин 30-да үнгэргэхэ тухай шиидхэбэри Франциин профсоюзай томо нэгэдэл — Ажалай бүгэдэ ниитын конфедераци баталан абаа. Энэ буhалгаан француз пролетариадай бата жагсаалые, социальна туйлалтануудые хамгаалхын түлөө шанга тэмсэл ябуулхаар эрид шиидэнхэй байhыень харуулха юм. Баруунай хүсэнүүдэй засагта ерэhэнhээ хойшо капиталистнуудай ажалшадые хашажа, эрхэнүүдыень хаhадаг болоод байхада Франциин хүдэлмэришэн ангиин зүгhөө шанга эсэргүүсэлтэ эмхидхэхэ хэрэгтэй гээд Ажалай бүгэдэ ниитын конференциин толилуулhан мэдүүлгэ соо тэмдэглэгдэнэ.

БАРУУН БЕРЛИН. Хотын Мариенфельдын районд оршодог американ сэрэгэй объект дээрэ болоhон гэнэ усал тухай мэдээсэл Баруун Берлинэй олониитын hанааe ехээр зобооно. Тэндэ «тèхническэ түхеэрэлгын» тэhэрхэдэ, «ямаршье хохидол хэгдээгүй» гээд американ командованиин түлөөлэгшэ мэдээсэhэн байгаа. Гэбэшье дайнай үедэ хэрэглэгдэхэ хорото бодосуудые бэлдэхэдэ хэрэгтэй зарин, зоман болон табун гэhэн зүйлнүүд тэhэрэлгын hүүлээр агаарта ехэ болоо гээд элирүүлэгдэhэн байна.

Агаарай дайдада фосфорой ехээр тараhанhаа боложо, олон тоото автомобильнуудай шэрэ хушалта hалаа, ногоон, набша намаа шарлаа гээд «Вархайд» газетэ тэмдэглэнэ. Энээнтэй хамта сэрэгэй объект дээрэ химическэ зэбсэг хэрэгсэлнүүдтэй склад тэhэрээ гэhэн hанамжа хэлэгдэнэ. Энэ ушар тушаа шэнэ тайлбари үгэхэ эрилтэ Баруун Берлинэй олониитэ американ командованиин урда табиба.

ИННОКЕНТИЙ БАТОРОВАЙ ШЭН ЗОРИГ ТУХАЙ

ЭХЭ ОРОН... Энэ — совет хүн бүхэнэй түрэһэн, хүмүүжэһэн, замаа олоһон нангин гуламтань. Тиимэһээл хэн хэнэймнайш урдахи үргэн, һаруул харгы зам, энхэ һайхан зол жаргал Эхэ оронһоо эхитэй. Тиимэһээл түрүүшымнай одон, сэдьхэлэймнай ошон Эхэ орондоо зорюулагданхай.

Иннокентий Баторовайшье зүрхэнэй одон, сэдьхэлэйнь ошото дурлал Эхэ орондоо зорюулагдаһан байгаа ха юм. Тэрэ Эрхүүгэй областиин элдин тохой нютагта үндыһэн намтартай. Эрдэм һургуулиин эхин алхамууд... Эдэ алхамуудаа улам саашань үргэлжэлүүлэн, өөдөө. ургаһан жэлнүүдынь... Эдир наһандаашье, хүдэржэхэ хаһадаашье Иннокентий Эхэ оронойнгоо, арад зонойнгоо, түрэлхидэйнгөө энэрхы дулаан анхаралаар хүреэлэгдэһэн ябаа ха юм. Эдэ бүгэдэ эдир хүүгэдые һурган хүмүүжүүлхэ хүндэтэ уялга, үргэн харгы Иннокентиин урда нээжэ үгөө бэлэйл. Тиигэжэ залуу багша Залари һууринай эхин һургуулида замайнгаа заяае олоо һэн.

Гэбэшье эдир үетэниие эрдэмэй һаруул замаар дахуулха гэһэн хүсэл эрмэлзэлынь таһалдуулагдаһан байгаа. Тэрэ 1941 ондо Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай эхилһэн хойно сэрэгэй албанда мордоһон юм.

Дайнай үеын хүшэр бэрхэтэй жэлнүүд һэн. Баторов түрүүшын үедэ юрын сэрэгшэнээр, һүүлээрнь танкнуудые эсэргүүсэхэ буугаар буудагшын туһалагшаар алба хэһэн байна. Тиихэ үе соогоо коммунист Баторов баруун фронт эльгээхые гүйһаншье байха юм.

— Таанар эндэ хэрэгтэйт. Баруун фронтһоо дутуугүй харюусалгатай зорилго урдатнай табитданхай, — гэһэн харюу үгтэдэг һэн.

Тэрэ ахалагша лейтенант Береговойн командалдаг ПТР буугай ротодо алба хэхэ зуураа, Коммунис партиин гэшүүнэй нэрэ хүндые дээрэ үргэжэ ябаһан юм. Иннокентий ротынгоо агитатор байхаһаа гадна ханын газетын редакторай үүргые дүүргэдэг байгаа. Эдэ бүгэдын хажуугаар, дайшалхы, болон политическэ һуралсалдаа, мүн журам сахилгаараа сэрэгшэ нүхэдтөө эрхим жэшээ харуулдаг һэн.

Баторовай баатаршалга харуулан эрэлхэгээр унаһанай һүүлээр сугтаа ябаһан нүхэдтэйнь хөөрэлдэхэдөө, энээн тухайнь мэдэжэ абаа бэлэйбди...

1945 оной зун һэн... Август һарын шанга наран ирбайн маһаржа байһаншуу, юушьеб таажа ядашоод шагнаархажа хабтайһан түхэлтэй үргэн талын нюрган дээгүүр гэрэл туяагаа түхээн адхана. Тэндэ Ургэнэ (Аргунь) мүрэнһөө нааша нэмжээрһэн нюсэгэн хада гүбээнүүдэй хон-жэн дуугай байдал сэрэгшэдые габьяата аяндань үдэшэхээ һэргэһэн юумэдэл, жэргэмэл шубуудай хонгёо аялгаар жэнгиржэ эхилнэ...

Ургэнэһөө хэдэхэн модоной зайтай гүбээгэй арын хотогорто танк, машинанууд, ехэ буунууд олоор һубарин зогсонхой. Частиин подразделенинүүдэй сэрэгшэд бүлэг бүлэгөөрөө дүхэриглэн һуунад. (Добтолгын урда тээхи суглаанууд боложо байгаа бшуу).

— Бидэнэй урда командованиин табиһан зорилгонуудые хэлбэришэгүй сэхээр дүүргэхэбди. Эдэ зорилгонуудаа гүйсэд дүүргэхын тула, Эхэ оронойнгоо жаргалтай сэнгүүн байдалаар һалбаран хүгжэхынь тула бидэ — коммунистнууд, комсомолшууд, бүхы сэрэгшэд шэн зоригтойгоор тэмсэжэ, харатан дайсадаа илаха ёһотойбди. Зүрхэнэйнгөө сохилжо байһан гарнуудайнгаа буу барижа ябаһан сагта үнэн ёһоор тэмсэхэб. Хэрбээ унаха сагай тудаа һаа, рото, батальонойнгоо илахынь түлөө ами бэеэ үгэн унахаб. Зүгөөр Эхэ оронойнгоо захиралтые дүүргэхэб! — гэһэн үгэнүүдые автомат гартаа шангаар бариад, хурса хара нюдөөрөө дайшалхы нүхэдөө сэхэ харан зогсоһон жиирэй набтаршаг аад, шуран жэбжэгэр бэетэй, дорюун хүбүүн хэлэнэ.

«...Эхэ оронойнгоо захиралтые дүүргэхэб!» — гэһэн омог хурса үгэнүүдынь үглөөнэй һонор агаарые хаха эсхэн, эли тодоор соностожо, тойроод һууһан сэрэгшэдтэ тангариг, уряа мэтээр дуулдаба.

— Энэ хэн гээшэб? Ямар шууд зоригтой хүн бэ? — гэһэн асуудал дуулдаагүй. Подразделениинхид тэрэниие бултадаа мэдэнэ ха юм.

— Баторовнай бэрхэ ааб даа, дэмы хооһон үгэ хэлэхэгүй. Шамбай шуран бэетэй, һонор ульгам бодолтой, хонгор һайхан сэдьхэлтэй нүхэр гээшэ даа, — гэжэ хэниинььшье хэлэхээр бэлэн байгаа бшуу.

Энэ үедэ «Замаа үргэлжэлүүлхэ!» гэһэн команда үгтэжэ, сэрэгшэд солбон түргэнөөр һууриһаа бодобо.

...Ябаган сэрэгэйхидые хэды хэдыгээр хубаарилжа һуулгаһан танкова подразделенинүүд — түрүүшын сохилто үгэхэ хүсэнүүд Ургэнэ мүрэниие гаталаад, эсэргүүсэлгэ хэһэн самурайнуудые бута сохиһоор, харгыгүй талаар хуа тооһо бурьюулан, урагшаа дабхяа.

Автомат буу һуйбадаһан Баторов сэрэгшэ нүхэдтэеэ сугтаа дайнай харгыгаар урагшаа зорижо ябахадаа, юунтэй ушархаяа, юунэй угтажа байһаниие хүсэд мэдэхэгүй ябажа болоо. Мүн Баторовтай нэгэ частьда ябаһан буряад хүбүүд Радна Гармаев, Дыбэ Дашидондоков, Бадма Данзанов, Сампил-Норбо Балжуров болон бусадшье нүхэд урдахияа мэдэхэгүй ябаа ха юм даа. Эдэнэр ород, украин болон элдэб яһанай бусад хүбүүдтэй аха дүүнэртэл адли эбтэй зетэй ябажа, хэдэн жэл соо сэрэгэй мэргэжэлые шудалаад, энэ байлдаанай замаар мордоо ха юм. Тэдэнэй залуу наһан хаба зоригоор бүри эршэдэн ябаа.

— Нүхэд, байлдахал хадаа ёһотоор байлдаха! Илья Балдынов, Дондог Дылгыров болон бусадай 1929 ондо эрэлхэгээр байлдаһан шэнгеэр лэ дайсантай тулалдаха ёһотойбди. Ами бэеэ бү гамна, зүгөөр зориһоноо дүүргэжэ һала! — гэжэ Баторовай нэгэтэ бэшэ хэлэдэгые сэрэгшэд һанажа ябаа һэн...

АРА ТАЛААРАА, мүн баруун-урдуураа бүлэг тужа нарһатай хада ямар нэгэн абарга могойн хорото хадхуураа нюугаад гэтэжэ хэбтэһэндэл һунан харагдана. Тэрэнэй үбэр тээһээ хэбэртэй, баглагар-баглагар хүрин һаарал утаан мушхаран гаража, огторгойгоор таран тунана. Энэ хадаа Хайлар городтохи шатанхайн утаан байгаа. Үдэрэй наран шангаар шаража, агаар бүгшэм халуунаар амисхан байба. Подразделенинүүд энэ хадада дүтэлжэ ерэһээр, командирай захирһан ёһоор, хэдэн тээшээ таража, добтолгын хилые эзэлбэ.

Уданшьегүй танкда эсэргүү үргэн ехэ нүхэнэй саада тээ хадада түхеэрэгдэһэн шудхамал ДОТ-нуудһаа японтон ехэ буунуудаар, миномедуудаар, пулемедуудаар забдагүй буудажа эхилбэ. Гэбэшье тэдэндэ манай танкнууд болон ехэ буунууд өөһэдынгөө галаар харюулһан байна.

Нүхые алад гараад, бүхэжүүлгын зүүнхойто талаһаа добтолхо гэһэн захиралта лейтенант Павел Климентьевэй командалдаг взводто үгтэбэ. Дайсанай снарядуудай, минэнүүдэй тэһэрээн, һомонуудай хииганалдаан бүри түргэдэнэ. Взвод урагшаа тэгүүлэн, нэгэ нүхые һэтэлэн алад гараба. Теэд ДОТ сооһоо буудаһан японтоной пулемёдой һомонууд взводойхидые газарта няалдуулан хэбтүүлжэ, бодохо арга үгэбэгүй. Гэбэшье взвод урагшаа мүлхин, ДОТ-то дүтэлбэ. Энэ үедэ командирай захиралта үгтэбэ:

— Баторов! ДОТ-то мүлхижэ ошоод, амһар руунь граната хая!

Иннокентий ДОТ-ые тойроод, дайсанда харагдангүй ошохоор, зүүгээр һурин, урагшаа бушуу түргэнөөр мүлхибэ. Тиихэдэнь отделениин командирай туһалагша ефрейтор Алексей Налепо нүхэрөө дайсанһаа далдалан ПТР-ээр ДОТ-ой амһар руу буудаба. Баторов дары ДОТ дээрэ абиран гаража, танкда эсэргүү гранатаяа ДОТ-ын дээдэ нүхэн руу шэдэжэрхибэ. Хэдэхэн секундын үнгэрһэн хойно шанга нэрзээн дуулдаад, һүүлээрнь тэндэһээ хара утаан шорой хоёр үрхиржэ, ДОТ абяагүй болобо. Добтолхоор бэлэн хэбтэһэн ротын сэрэгшэд хүл дээрээ бодожо, урагшаа эрмэлзэн, хоёрдохи нүхэ һэтэлбэ.

Абяагүй болоод байһан дайсад дахяад буудажа эхилбэ. Хажуу тээгээ байһан хоёрдохи ДОТ-ын амһарһаа буудажа байхыень обёоромсоороо, Баторов тэрээндэ мүлхижэ ошоод, һүүлшынгээ граната шэдэжэ, абяагүй болгобо.

Сэрэгшэд һууриһаа бодожо, урагшаа шамдаһан байна. Теэд японтон ондоо ДОТ-һоо буудаба. Яалтайб?! Самурайн һомонууд нүхэдэйнь урдуур мүндэртэл адхаржа байгаа бшуу. Баторов гэнтэ эршэтэйгээр һүрэжэ бодоһоор, гүйжэ ошоод, ДОТ-ын амһарые шархатаһан бэеэрээ бүглэн унаба.

Тэрэнэй иимэ баатаршалгые хаража хэбтэһэн сэрэгшэ нүхэдынь нэгэ хүндэл нэбшын бодожо, «Эхэ оронойнгоо түлөө!» гэһэн уряа доро эрэлхэг зоригтойгоор дайсадта добтолон ороо һэн. Энэ дабагдашагүй бүхэжүүлгэтэй үндэртэ хорожо хэбтэһэн дайсадые манай подразделенинүүд үй бута сохиһон байна. Иннокентий Баторовай харуулһан баатаршалгаар урмашаһан зоригжоһон Налепо нүхэрынь дайсанай нүгөө ДОТ-то гуша-дүшэн метр дүтэ мүлхин ошожо, ПТР буугаараа амһар руунь буудан, һүрөөтэ пулемёдуудые хэрэгһээнь гаргаа. Мүн улаанармеецүүд Сироткин, Кутузов гэгшэд Баторовай жэшээгээр ДОТ-ые тойрон мүлхижэ ошоод, дээдэ нүхэн руунь томо граната шэдэһэн байгаа. Удаань тэдэнэр нэгэ ДОТ соо орон сасуу, японон солдадуудтай, офицертэй гардалдаһанай һүүлээр бултыень дараһан байна. Тэрэшэлэн улаанармеец Попов, ахалагша сержант Самойлов, ефрейтор Разуваев болон бусад Баторовһаа жэшээ абан, ДОТ-нуудта дүтэлжэ ошоод, гранатануудые амһар руунь шэдэжэ, олон дайсадые үгы хээ. Гансал Климентьевэй взводойхид нүхэрэйнгөө түлөө самурайнуудһаа хоро үһөөгөө абажа, дайсадай юһэн ДОТ-нуудые усадхаһан, олон тоото солдадуудые үгы хэһэн юм. Тиигэжэ Климентьевэй взводойхид — Баторовай нүхэд эрэлхэг зоригтойгоор тулалдажа, японтоной хэрэм-бүхэжүүлгэтэй үндэрые эзэлхэ талаар ПТР ротынгоо илалтые хангаһан байха юм.

Тиихэдэ Иннокентий Баторовай баатаршалга тэрэнэй сэрэгшэ нүхэдтэнь бодото жэшээ боложо, илалта тээшэ зоригжуулһан байна. Энээн тухай хөөрэхэ зуураа:

— Герой нүхэрэйнгөө тангариг үгэнүүдые һанахадаа, баатарлиг ябадал харуулһанайнь гэршэ болгон, Баторов шэнги эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэхэ хүсэл бидэнэй сэдьхэлдэ унтаршагүй дүлөөр сорьёо һэн, — гэжэ Алексей Налепо тэмдэглээ һэн.

Баторовай тон дүтын дайшалхы нүхэрэй эдэ үгэнүүдые дэмжэхэ зуураа, нэгэ взводто мүр мүрөө түшэлсэн ябажа дайлалдаһан, эрэлхэг зориг харуулһанай түлөө «Шэн зоригой түлөө» медаляар шагнагдаһан улаанармеец Василий Попов иигэжэ хөөрөө бэлэй:

— ...Иннокентий Баторовай бэеые манай взводойхид хүндэ гашуудалтайгаар хүдөөлүүлэн хадагалаабди... Геройн бэеын хадагалагдаха газартань хүрэтэр бултаараа үдэшөөбди. Хүүр дээрэнь гашуудалта митинг болоо. Эндэ взводой командир лейтенант Климентьев, комсорг, старшина Бадмаев, ахалагша сержант Самойлов болон би үдэшэлгын үгэнүүдые хэлэһэн байнабди. Эрхим нүхэрөө гээгээд байхадаа, үгэшье хэлэхэнь хүндэ байгаа. Теэд Иннокентий Баторов миинтээр наһаяа үгөөгүй. Дайн байлдаанда Баторов шэнги зоригтой, зүрхэлигээр тулалдахабди, нүхэрэйнгөө түлөө дайсадһаа хоро үһөөгөө абахабди гэжэ тангаригаа үгөөбди...

Иигэжэ дайшалхы нүхэрэйнгөө хүүр дээрэ ротын сэрэгшэдэй шахаа тангариг үгэһэнэй һүүлээр, тэрэниие хүндэлһэн салют-буудалга гурба дахин нэерһэн байна.

Һүүлээрнь манай подразделенинүүд дайсадые мүрдэжэ, урагшаа дабхин, бүри саашалаа. Тиин япон самурайнуудые бута нэрьен илажа, нүхэрэйнгөө хүүр дээрэ үгэһэн тангаригаа сэрэгшэд нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээ һэн. Харин Баторов тухай домог, мүн нүхэдэйнь хөөрөөнүүдые тиихэдэ, 1945 оной сентябрь һара соо «Суворовско түрилтэ» газетынгээ нюурнуудта толилжо, мүнхэлөө бэлэйбди.

Тэрээнһээ хойшо аяар дүшэн нэгэн жэлэй үнгэрбэшье, подразделениингээ илалта хангаан, өөрынгөө ами наһые бүхы нүхэдэйнгөө ами наһантай тэнсүүлжэ, самурайн галта үхэлһөө тэдэниие халхалан унаһан улаанармеец, коммунист Иннокентий Николаевич Баторовай нэрэ, баатарлиг хэрэгынь Забайкальска фронтын түүхэдэ бэшэгдэн мүнхэрөө

Арсалан ЖАМБАЛОН.

НЮТАГ НЮТАГАЙ ҺОНИН

Хурамхаанай типографиин хүтэлбэрилэгшэд залуу хүбүүд, басагадые линотипистын, наборщигой мэргэжэлнүүдтэ һургахаяа Новосибирскын техническэ мэргэжэлэй 4-дэхи училищи эльгээдэг юм.

ХҮДЭЛМЭРИШЭД БОЛОБО

Мүнөө жэл тус училищида һуража, линотипистын мэргэжэлтэй болоһон Лиза Маланова, Зоригто Эрдыниев типографиин коллективтэ нэмэн оробо. Тус коллектив залуушуулые хүндэтэйгөөр угтан, хүдэлмэришэнэй хүндэтэ нэрэ зэргэ олголгын һайндэр үнгэргөө. Улаан лентэнүүдые зүүнхэй Лиза Зоригто хоёр хүдэлмэришэнэй тангариг үгэбэ. Районой типографиин партийна организациин секретарь Наталья Николаевна Намсараева залуу хүдэлмэришэдые амаршалан, түрэл коллектив, һайхан заншалнууд, жэшээ абахаар ажалай түрүүшүүл тухайгаа хөөрэбэ. Дурсагдаһан училищи арбаад гаран жэлэй саана дүүргэһэн, мүнөө түрүү хүдэлмэришэд Анна Шадрина, Нина Новицкая гэгшэд тэдэнэй һурган хүмүүжүүлэгшэдээр томилогдожо, һургаал, заабаринуудаа хэлээ. Асуудал, харюугай наадан, хүхюу мүрысөөнүүд, сэсэгүүдэй выставкээр баярай һайндэр түгэсхэбэ.

С. БУДАЕВА.

Хурамхаанай район.

Ангелина ОШОРОВА Улаан-Үдын соёл-гэгээрэлэй училищи хорин жэлэй саана дүүргэээд, Ахын районой Орлигой дунда һургуулида хүдэлхөө ерэһэн намтартай. Тэрэ нютагайнгаа уран һайханай коллективүүдтэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг байгаа. Мүнөө районой соёлой байшангай методист болоһон хойноо дуратай хэрэгтээ бүхы сагаа зорюулдаг юм. Илангаяа хүгжэмэй инструментнүүд дээрэ хүн зониие наадажа һургаха, дуу гүйсэдхэхэ шадабариень нарижуулха дуратай.

Манай газетын штатнабэшэ фотокорреспондент Н. ДРИГЕНОВЭЙ буулгаһан фото-зураг дээрэ Ангелина Ошоровагай ээлжээтэ репетици хэжэ байхыень харанат.

ЭМШЭДТЭ ТУҺАТАЙ

«Зүүн зүгэй рефлексотерапиин урданай, мүнөө үе сагай асуудалнууд» гэһэн гаршагтай ном Москвада «Наука» хэблэлээр барлагдан гараба. Энэ номой автор — медицинын эрдэмэй кандидат, РСФСР-эй габьяата врач Гаваа Лубсан — зүүгээр хадхажа түрүүлэн эмнэлгэ хэжэ эхилһэн байгаа.

Улаан-Үдэ хотодо тэрэ зүүгээр хадхажа хэдэн үбшэнтэниие аргалһан байха юм. Мүнөө Гаваа Лубсан СССР-эй медицинын эрдэмэй хирургиин Бүхэсоюзна научна түбэй ахалагша научна хүдэлмэрилэгшөөр хүдэлнэ. Тэрэнэй шэнжэлэн дурадхаһан эмнэлгын рефлекторно арга методууд медицинэдэ, мүн Буряад орондомнай үргэнөөр хэрэглэгдэдэг юм.

Монгол, түбэд, хитад арадуудай медицинын онсо өөрсэ шэнжэнүүдые классическа медицинын эрдэмтэй зохилдуулжа, эрдэмтэн зүүн зүгэй медицинэ Европын, тэрэ тоодо совет медицинэдэ, үбшэнтэниие аргалха талаар өөрынгөө хэһэн шэнжэлгэнүүдтэ хэрэглэхэ аргатай болоо. Энэ эрдэмтын ажалладаг научна түбэй отделени манай орон дотор түрүүлэн рефлексотерапиие хирургическэ эмнэлгэдэ нэбтэрүүлһэн байха юм.

Эрдэмтын ном таби мянган хэһэгээр хэблэгдэн гараба. Шэнэ зохёол тон түрүүндэ зүүн зүгэй медицинээр һонирходог хүдэлмэрилэгшэдтэ һонирхолтой.

Н. ДАГБАЕВ.

ГАИ-гай ЭХЭРАН

АНХАРАГТЫ: ҮХИБҮҮД!

захиралтын ёһоор, Улаан-Үдэ хотын һургуулинуудта сентябриин 15-һаа эдир инспекторнүүдэй отрядууд байгуулагдажа, һургуулиин эхин, мүн бэшэшье классуудай һурагшадай халнуудтай танилсаха болоно. Тиихэдэ харгын тэмдэгүүдые таниха, мэдэхэ талаар һуралсал-һорилго гараха байна.

Тэрэшэлэн соносхогдоод байһан һарын туршада тусхай гэһэн уряа доро республика дотор тусхай һара соносхогдобо. Энэ һарын туршада ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэд болон ниитын инспекторнууд, олониитын түлөөлэгшэд харгыгаар ябахадаа, үйлсэ хүндэлэн үнгэрхэдөө болгоомжотой, һэримжэтэй байха, харгын дүрим сахижа ябаха тухай һургуулинуудта, кинотеатрнуудта, предприяти болон эмхи зургаануудта хөөрэлдөө үнгэргэхэ, һэргылэмжын, ойлгуулжамжын хэмжээ ябуулга эмхидхэхэ болоно. Юуб гэхэдэ, һүүлэй үедэ республика дотор үхибүүдэй харгын-транспортна усалда орохо ушар олошороо.

Үхибүүдэй дунда харгын-транспортна аюул һэргылхэ хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ һургуулинууд ехэ үүргэ дүүргэхэ ёһотой. Городой арадай гэгээрэлэй таһагые даагшын дунда харгын дүрим сахилгаар тусхай хэшээлнүүд үнгэргэгдэхэ болоно. Тиихэдэ сентябриин 22-һоо 29 болотор һургуули бүхэндэ «ГАИ-гай үдэр» үнгэргэгдэхөөр хараалагданхай. Усалта ушарал һэргылхэ талаар һургуулиин багшанарай дундаһаа томилогдоһон инструктор эдэ бүхы хэмжээнүүдые хүтэлбэрилэн бэелүүлхэ болоно. ГорОНО-гой болон ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэд аяншалагшадай Улаан-Үдын баазада сентябриин 21-дэ энэ темээр инструкторнуудтай нэгэ үдэрэй семинар үнгэргэхэ юм. Семинарта хабаадаһан һургуулиин инструкторнууд һурагшадай дунда ябуулагдаха һэргылэмжын хүдэлмэриин түсэб зүбөөр табижа һурахаһаа гадна, харгын дүрим һурагшадта яагаад ойлгуулха тухай һанамжа, дурадтаар үхибүүдтэ зорюулагдаһан «Гоё һайхан гурбан үнгын тэмдэгүүд» гэһэн дамжуулга хэгдэхэ юм. Хэнэйшье мэдэһээр иимэ дамжуулга радиогоор һара бүри хэгдэжэ байдаг. Соносхогдоһон һара — сентябриин 20-до телевиденеэр тусхай дамжуулга хэгдэхээр хараалагдана. Тэрэнь «ябагашуулда зорюулагдана» гэһэн дамжуулга байха. Энээндэ ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэдһөө гадна, республикын кукольна театрай артистнууд, хүүгэдэй «Светлячок» саадай хүмүүжүүлэгшэд хабаадалсаха. Тус саадта хүмүүжэгшэдэй харгын дүрим яагаад шудалдаг, танилсадаг тухай һонирхолтой хөөрэлдөөн болохо.

Дурсагдагша дамжуулга «Хүн ба автомобиль» гэһэн бүхэроссин конкурсдо хабаадаха болонхой. Харалгань Эрхүү хотодо сентябриин 15-һаа 21 болотор үргэлжэлхэ юм.

Республикын һургуулинуудта эхилээд байһан һуралсалай жэлдэ үхибүүдэй харгын дүрим һайнаар, зүбөөр ойлгожо абаха асуудалда багшанарай зүгһөө онсо анхарал хандуулагдадаг болог лэ гэжэ хүсэхэ дуран хүрэнэ.

Үхибүүдэй дунда харгын дүрим сахиха талаар шалгалта үнгэргэхэдэ һургуулинуудта бии болгогдоһон эдир инспекторнүүдэй отрядууд ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэдтэ ехэ туһаламжа үзүүлжэ байдаг юм. Октябрьска районой «Пионернүүдэй ордоной хүдэлмэрилэгшэдэй эдиршүүлэй дунда ябуулжа байдаг хүдэлмэринь олохон һургуулинуудта жэшээ боложо үгэмөөр. Тиимэһээ соносхогдоод байһан һарын туршада республикын һургуули бүхэндэ эдир инспекторнүүдэй отрядууд бүри олоор байгуулагдадаг, эмхидхэгдэг лэ гэжэ хүсэхэ байнабди. Сэхыень хэлэхэдэ, бидэнэртэ эрхим туһалагшад — эдир инспекторнүүд хаа хаанагүй хэрэгтэй гээшэ.

Л. МОДОГОРОВА,
ГАИ-гай инструктор.

ФУТБОЛ

«СЭЛЭНГЭ»—«ЛОКОМОТИВ»—0:0

Мүрысөөнэй таблицада адлихан очкотой болоһон эдэ хоёр командын наадан юугээрээшье илгаагүй ха гээд түрүүн һанагдаа һэн. Юуб гэхэдэ, эдэнэр хабарһаа хойшо наадаһан уулзалгануудаа «зэрэн маряанаар» гэхэ гү, али нэгэ гэбэл шүүгдэжэ, үгы гэбэл шүүжэ гарадаг байба. Жэшээнь, Шэтын футболистнууд долоон нааданда шүүгдэһэн, мүн эды шэнээн уулзалгада тэнсэһэн байгаа. Харин «Сэлэнгын» футболистнууд юһэн уулзалгада шүүгдэһэн, гурбандань тэнсэһэн юм. Эдэ баримтануудые юундэ дурдаабибди гэхэдэ, дурсагдагша хоёр командын футболистнууд гэртээ наадахадаа, айлшаар ерэһэн командануудта шүүгдэхэнь харамтай ха юм. «Сэлэнгын» футболистнууд эдэнэртээ орходоо үлүү хоёр илалтатай Өөрынгөө стадион дээрэ наадаһан «Сэлэнгын» футболистнууд һонигүй наада харуулһан зандаа.

Газаамнай жабартай хүйтэн улариилтай байжа, хоёр командын футболистнуудые наада гэмээр һэрюун байгаа. Зүгөөр эдэнэр миин байнгүй, талмай дээгүүр яһала хүнгэн солбоноор гүйлдэжэ байгаад наадаа. Теэд яахаб даа. Эдэнэр абаһан бүмбэгэеэ хэн нэгэндээ гоё һайнаар дамжуулхын орондо, яарал дундаа шал буруу тээшэнь тэрэнээ сохижо, стадиондо суглараагшадай урмыень хухалба.

Нааданай түрүүшын хахадта «Сэлэнгын» футболистнууд Юрий Кокорин, Сергей Иванов, Александр Алферов гэгшэд һанаһанда хүрэнгүй наадажа, тоо нээхэ хэдэн аргаяа миинтээр алдахань харамтай байба. Командын гол добтологшо Алферов энэ удаа яаха аргагүй һулаар наадаа гэжэ тэмдэглэлтэй.

Нааданай хоёрдохи хахад. Эндэ «Сэлэнгын» футболистнууд баһал һулаар наадажа суглараагшадай ехэ шүүмжэлэлдэ ороно. Жэшээнь, ворота руу бүмбэгэ толгойгоороо залаһан Александр Алферов тэрэнээ хажуу тээгүүр ябуулжа, миин һалашаба. Айлшадай футболистнуудай дундаһаа Асад Дурманов, Геннадий Шульга, Рамиль Гаттаров гэгшэд шадамар бэрхээр наададаг добтологшод байһанаа харуулаа. Илангаяа, хурдан солбоноор гүйдэг Дурманов талмайн алишье захада бии болоод лэ байха юм. Харин тиибэшье һаа, сохиһон бүмбэгэнь баһал адресгүйгөөр, талмай дээгүүр иишэ тиишээ һүрөөд, манай командын футболистнуудай гарта ороно.

Уулзалгын дүүрэхэ тээшээ боложо байха үеэр «Сэлэнгын» футболистнууд хэдэн добтолго эмхидхэжэ үрдибэ. Эндэ айлшадай вратарь Александр Смолкин, хамгаалагшад Сергей Семенов, Шухрай Хаджакулов, Олег Никитин гэгшэд воротагаа хёрхоор хамгаалжа, «Сэлэнгын» футболистнуудые дүтэлүүлнэгүй. Нааданай дүүрэтэр «Сэлэнгын» футболистнууд яда ядаһаар уулзалгаяа 0:0 гэһэн тоотойгоор тэнсэбэ.

«Сэлэнгын» футболистнууд удаадахи хоёр наада үнгэргэхөөр Алас-Дурна хизаар руу аян замда гараба.

Т. БАДМАИН.

Газетымнай индекс — 50901

САГАЙ УЛАРИЛ

Мүнөөдэр республикадамнай бүрхэжэ, сэлмэжэ байха. Баруун тээһээ секундын 5—10 метр хүсэтэйгээр һалхилха. Баунтын райондо 3—8, бусад нютагуудта 12—17 градус дулаан болохоор хүлеэгдэнэ. Улаан-Үдэдэ шииг нойтон орохогүй. 14—16 градус дулаан болохо.

Хойто зүгэй, баруун-урдахи районуудай хадалиг газарнуудта һүниндөө 3—8 градус хүйтэн, бусад нютагуудта 2 градус хүйтэнһээ 3 градус хүрэтэр дулаан уларил тогтохо. Үдэртөө 3—8, зарим газарнуудта 14 градус хүрэтэр дулаарха.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Партийна эхин организаци» — түрүү бэшэг. Сэлэнгэһээ мэдээсэнэ: «Үдэр, һүнигүй» — Р. Балдановай тэмдэглэл. «Амиды урасхал» — Л. Лабаровагай репортаж. «Городойхидой стол дээрэ» — Т. Нагаевагай тэмдэглэл. Бэшүүртэ: «Полинууд дээрэ — гэр бүлын агрегадууд».

Хоёрдохи хуудаһанда. Барилгада — найдамтай бааза, «һэльбэн шэнэлэлгэ» гэһэн далда нэрэтэй» — В. Карбышевай статья. «Эрдэм ухаан ба загаһанай ажахы» — И. Артюнинай статья. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд. «Түрэл орон дотор» — ТАСС-ай материал.

Гурбадахи хуудаһанда. Республикын соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй V съездые угтуулан. «Хүдөөгэй клубай хэрэгүүд» А. Петрунинай статья. «Уласхоорондын мэдээсэл» — ТАСС-ай материалнууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Наадан, нүхэд болон өөр тухайгаа» — А. Карповай репортаж. «Машиныемнай хулгайлба» — Ф. Билдаевай статья. Спортын һонинуудай дээжэһээ.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Время. 9.45—«Профессия — следователь» — 1-дэхи сери. 10.50—«Аяншалагшадай клуб». 11.50—«Дуун. Романс. Вальс». 12.30—Баримтата фильмүүд. 13.10—Шэнэ һонин (13.15 хүрэтэр). 15.30—Шэнэ һонин. 15.50—Баримтата фильмүүд. 16.50—Грузин арадай дуунууд. 17.25—Мультфильм. 17.40—Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ. 18.10—Генерал-лейтенант, СССР-эй спортын габьяата мастер, ВЛКСМ-эй ЦК-гай дэргэдэхи комсомолой дээдэ һургуулиин кафедрые даагша И. И. Лисовтой һурагшад уулзаха. **Улаан-Үдэ.** 18.55—«Манай партийна хэрэгүүд». Ивалгын район. 19.25—«Байгал». **Москва.** 19.45 — «Мүнөөдэр — түби дэлхэй дээрэ». **Улаан-Үдэ.** 20.00 — Түймэр сараха тухай. **Москва.** 20.15—«Дэлхэй ба залуушуул». 20.50—Уран зохёолой альманах. 22.00—Время. 22.30—Баримтата фильм. 23.50—Футбол. Европын чемпионуудай кубок. «Берое» (Болгари)—«Динамо» (Киев).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 9.00—Үглөөнэй гим-

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС 670000

УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-34-05, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, выпускающие—2-35-95. Собственные корреспонденты: п. Баргузин—91-1-44, г. Закаменск—34-33, п. Кырен—91-7-18, г. Северобайкальск—35-73, п. Хоринск—55-6-99.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли г. Улан-Удэ ул. Ленина … Н-03617. Заказ № 214. Индекс …